

WYROK SĄDU (druga izba)

z dnia 15 czerwca 2010 r.*

W sprawie T-177/07

Mediaset SpA, z siedzibą w Mediolanie (Włochy), reprezentowana przez K. Adamantopoulou, G. Rossiego, E. Petritsiego oraz A. Nucarę, adwokatów, D. O'Keeffego oraz P. Boyle, solicitors,

strona skarżąca,

przeciwko

Komisji Europejskiej, reprezentowanej przez B. Martenczuka, G. Contego oraz E. Righini, działających w charakterze pełnomocników,

strona pozwana,

* Język postępowania: angielski.

popieranej przez:

Sky Italia Srl, z siedzibą w Rzymie (Włochy), reprezentowaną początkowo przez F.E. Gonzáleza Díaza oraz D. Gerarda, a następnie przez F.E. Gonzáleza Díaza, adwokatów,

interwenient,

mającej za przedmiot stwierdzenie nieważności decyzji Komisji 2007/374/WE z dnia 24 stycznia 2007 r. w sprawie pomocy państwa C 52/2005 (ex NN 88/2005, ex CP 101/2004) w formie dotacji na dekodery cyfrowe, udzielonej przez Republikę Włoską (Dz.U. L 147, s. 1),

SĄD (druga izba),

w składzie: I. Pelikánová, prezes, K. Jürimäe (sprawozdawca) i S. Soldevila Frago, sędziowie,

sekretarz: K. Pocheć, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 3 czerwca 2009 r.,

wydaje następujący

Wyrok

Okoliczności postania sporu

- 1 Artykuł 4 ust. 1 legge n° 350 – Disposizioni per la formazione del bilancio annuale e pluriennale dello Stato (legge finanziaria 2004) (ustawy nr 350 w sprawie przepisów dotyczących tworzenia rocznego i wieloletniego budżetu państwa, zwanej dalej „ustawą budżetową na 2004 r.”) z dnia 24 grudnia 2003 r. stanowił:

„W roku 2004 każdemu użytkownikowi usług radiowo-telewizyjnych, który wywiązał się w danym roku z obowiązku wniesienia opłaty abonamentowej, a który kupuje lub dzierżawi odpowiedni aparat umożliwiający odbiór, w wersji niekodowanej i bez kosztów dla użytkownika i dla dostawcy treści, sygnału telewizyjnego w naziemnej technologii cyfrowej (T-DVB/C-DVB) oraz powiązanych usług interaktywnych, przysługuje dotacja ze środków publicznych w wysokości 150 EUR. Dotacje przyznawane są do łącznej wysokości 110 mln EUR”

- 2 Artykuł 1 ust. 211 legge n° 311 – Disposizioni per la formazione del bilancio annuale e pluriennale dello Stato (legge finanziaria 2005) (ustawy nr 311 w sprawie przepisów dotyczących tworzenia rocznego i wieloletniego budżetu państwa, zwanej dalej „ustawą budżetową na 2005 r.”) z dnia 30 grudnia 2004 r. przewidywał finansowanie rozpatrywanego środka pomocy do tego samego limitu wydatków, tj. 110 mln EUR, ale kwota dotacji na dekodery została obniżona do 70 EUR.

- 3 System ten przestał obowiązywać z dniem 1 grudnia 2005 r.
- 4 Proces cyfryzacji sygnału telewizyjnego we Włoszech został zapoczątkowany legge n° 66 – Conversione in legge, con modificazioni, del decreto-legge 23 gennaio 2001, n° 5, recante disposizioni urgenti per il differimento di termini in materia di trasmissioni radiotelevisive analogiche e digitali, nonché per il risanamento di impianti radiotelevisivi (ustawą nr 66 przekształcającą w ustawę, ze zmianami, dekret nr 5 z dnia 23 stycznia 2001 r. w sprawie pilnego przesunięcia terminów dotyczących transmisji telewizyjnych w systemie analogowym i cyfrowym oraz dostosowania urządzeń nadawczych) z dnia 20 marca 2001 r., która przewidywała, że przejście na technologię nadawania cyfrowego i definitywne zakończenie nadawania analogowego powinny nastąpić do grudnia 2006 r. W tym względzie art. 2a pkt 5 wskazanej ustawy stanowi:

„Transmisje telewizyjne programów i usług multimedialnych przy użyciu częstotliwości naziemnych winny być realizowane, począwszy od końca 2006 r., wyłącznie w technologii cyfrowej”

- 5 Przewidziana data zaprzestania transmisji w systemie analogowym była potem dwukrotnie odraczana – po raz pierwszy do 2008 r., a po raz drugi – do dnia 30 listopada 2012 r.
- 6 W dniu 11 maja 2004 r. spółka Centro Europa 7 Srl wniosła do Komisji Wspólnot Europejskich skargę, w której zakwestionowała dotacje przyznane przez Republikę Włoską, zgodnie z art. 4 ust.1 ustawy budżetowej na 2004 r., na zakup niektórych naziemnych dekodów cyfrowych. Pismem z dnia 10 lutego 2005 r. spółka Centro Europa 7 przekazała Komisji dodatkowe informacje, wskazując, że rząd włoski przewidział ponowne finansowanie rozpatrywanego środka w art. 1 ust. 211 ustawy budżetowej na 2005 r.
- 7 W dniu 3 maja 2005 r. spółka Sky Italia Srl także wniosła skargę, w której zakwestionowała te same przepisy ustawy budżetowej na 2004 r. oraz ustawy budżetowej na 2005 r.

- 8 Pismem z dnia 21 grudnia 2005 r. Komisja poinformowała Włochy o decyzji o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego zgodnie z art. 88 ust. 2 traktatu WE (Dz.U. 2006 C 118, s. 10, zwanej dalej „decyzją o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego”), w odniesieniu do art. 4 ust. 1 ustawy budżetowej na 2004 r. oraz art. 1 ust. 211 ustawy budżetowej na 2005 r. (zwanych dalej łącznie „zakwestionowanymi przepisami”). W decyzji tej Komisja wezwała zainteresowane strony do przedstawienia uwag na temat zakwestionowanych przepisów.
- 9 W dniu 24 stycznia 2007 r. Komisja wydała decyzję 2007/374/WE w sprawie pomocy państwa C 52/2005 (ex NN 88/2005, ex CP 101/2004) w formie dotacji na dekodery cyfrowe, udzielonej przez Republikę Włoską (Dz.U. L 147, s. 1, zwaną dalej „zaskarżoną decyzją”).
- 10 Komisja wskazała przede wszystkim, że zakwestionowane przepisy – w zakresie, w jakim przewidywały one przyznanie przez Republikę Włoską dotacji na zakup, w latach 2004 i 2005, niektórych naziemnych dekoderek cyfrowych – stanowiły pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE, udzieloną na rzecz naziemnych nadawców cyfrowych oferujących płatne usługi telewizyjne, a w szczególności usługi „pay per view”, a także operatorów telewizji kablowej świadczących usługi w zakresie dostarczania płatnej telewizji cyfrowej.
- 11 Komisja uznała następnie, że do zaskarżonych przepisów nie ma zastosowania żadne z odstępstw przewidzianych w art. 87 ust. 3 WE. W szczególności instytucja ta wykluczyła możliwość zastosowania odstępstwa przewidzianego w art. 87 ust. 3 lit. c) WE, gdyż, nawet jeśli przejście od nadawania telewizji w systemie analogowym do nadawania cyfrowego stanowi cel leżący w interesie ogólnym, to jednak zakwestionowane przepisy nie były proporcjonalne do jego realizacji i nie umożliwiały uniknięcia zbędnych zakłóceń konkurencji. Wniosek ten sformułowano w szczególności na podstawie okoliczności, że rozpatrywane przepisy nie były neutralne technologicznie, gdyż nie miały one zastosowania do satelitarnych dekoderek cyfrowych. Komisja oceniła jednak, że jeśli by uznać zaskarżone przepisy za pomoc państwa na rzecz producentów dekoderek, to mogłyby one zostać objęte odstępstwem przewidzianym w art. 87 ust. 3 lit. c) WE. Z jednej strony bowiem wspierają one rozwój technologiczny w postaci dekoderek o wyższej wydajności wyposażonych w standardy, które są dostępne wszystkim producentom, a, z drugiej strony, z finansowania skorzystać mogli wszyscy producenci oferujący dekodery tego typu, w tym także producenci mający siedzibę

w innych państwach członkowskich. Wreszcie, wzmocnienie popytu na dekodery wywołane wprowadzeniem zaskarżonych przepisów jest zrozumiałym i nieuniknionym skutkiem nawet najbardziej neutralnej z technologicznego punktu widzenia polityki publicznej promującej przejście na nadawanie cyfrowe.

- 12 Komisja nakazała zatem odzyskanie wypłaconej na podstawie zakwestionowanych przepisów pomocy, którą uznała za niezgodną ze wspólnym rynkiem i która została przyznana bezprawnie. W tym celu Komisja przedstawiła pewne wyjaśnienia dotyczące sposobu obliczania kwoty pomocy.
- 13 Sentencja zaskarżonej decyzji brzmi następująco:

„Artykuł 1

Program pomocy, jaki Republika Włoska wprowadziła bezprawnie na rzecz nadawców naziemnej telewizji cyfrowej, oferujących usługi płatnej telewizji, i operatorów płatnej telewizji kablowej, stanowi pomoc państwa niezgodną ze wspólnym rynkiem.

Artykuł 2

1. Republika Włoska zastosuje wszelkie niezbędne środki celem odzyskania od beneficjentów, o których mowa w art. 1, przyznanych im środków pomocy.

2. Odzyskiwanie środków pomocy zostanie przeprowadzone bezzwłocznie i zgodnie z procedurami przewidzianymi w przepisach krajowych, o ile umożliwiają one niezwłoczne i skuteczne wykonanie niniejszej decyzji. Środki pomocy podlegające zwrotowi obciążone są odsetkami, które nalicza się od dnia udostępnienia pomocy beneficjentom do dnia jej zwrotu.

3. Odsetki, jakie mają być odzyskane zgodnie z ust. 2, oblicza się według procedury, o której mowa w art. 9 i 11 rozporządzenia Komisji (WE) nr 794/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. [88 WE] [Dz.U. L 140, s. 1].

Artykuł 3

W ciągu dwóch miesięcy od powiadomienia o niniejszej decyzji Republika Włoska poinformuje Komisję o działaniach podjętych celem jej wykonania. Informacje te zostaną przekazane w formie kwestionariusza załączonego do niniejszej decyzji.

W ciągu tego samego okresu, o którym mowa w ustępie pierwszym, Republika Włoska przekaże niezbędne dokumenty celem wykazania, że została wszczęta procedura odzyskiwania od beneficjentów bezprawnych i niezgodnych ze wspólnym rynkiem środków pomocy.

Artykuł 4

Niniejsza decyzja jest skierowana do Republiki Włoskiej.”

- 14 Decyzją C (2006) 6630 wersja ostateczna z dnia 24 stycznia 2007 r. Komisja uznała za zgodną ze wspólnym rynkiem pomoc przyznaną przez Republikę Włoską na podstawie legge n° 266 – Disposizioni per la formazione del bilancio annuale e pluriennale dello Stato (legge finanziaria 2006) (ustawy nr 266 z dnia 23 grudnia 2005 r. w sprawie przepisów dotyczących tworzenia rocznego i wieloletniego budżetu państwa, zwanej dalej „ustawą budżetową na 2006 r.”), na zakup w 2006 r. dekodery cyfrowych wyposażonych w otwarte interfejsy programowania aplikacji (zwaną dalej „decyzją dotyczącą 2006 r.”). W odróżnieniu od zaskarżonej decyzji, dotacje rozpatrywane w decyzji dotyczącej 2006 r. uznano za „technologicznie neutralne”, gdyż mogły one zostać przyznane na zakup dekodery wszystkich platform cyfrowych (naziemnych, kablowych i satelitarnych), o ile były to dekodery interaktywne i interoperacyjne, czyli „otwarte” – w odróżnieniu od dekodery zwanych „zastrzeżonymi”.

Przebieg postępowania i żądania stron

- 15 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 23 maja 2007 r. skarżąca, spółka Mediaset SpA, będąca nadawcą programów w naziemnej technologii cyfrowej, wniosła skargę na zaskarżoną decyzję.
- 16 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 5 września 2007 r. Sky Italia złożyła wniosek o dopuszczenie jej do sprawy w charakterze interwenienta popierającego stanowisko Komisji. Postanowieniem z dnia 10 stycznia 2008 r. prezes drugiej izby Sądu dopuścił tę interwencję.
- 17 Skarżąca wnosi do Sądu o:

— stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji;

— obciążenie Komisji kosztami postępowania.

¹⁸ Komisja, popierana przez Sky Italia, wnosi do Sądu o:

— oddalenie skargi;

— obciążenie skarżącej kosztami postępowania.

W przedmiocie dopuszczalności załącznika A.8 do skargi

Argumenty stron

¹⁹ Komisja popierana przez Sky Italia stoi na stanowisku, że załącznik A.8 do skargi zatytułowany „Włoski sektor radiowo-telewizyjny: krótki opis kontekstu historycznego, prawnego oraz rynku” (zwany dalej „załącznikiem A.8”), a także wszelkie odniesienia do tego dokumentu należy uznać za niedopuszczalne i że Sąd nie powinien brać ich pod uwagę. Załącznik A.8 zawiera bowiem szereg argumentów i uwag dotyczących faktów i kwestii prawnych, których nie przedstawiono w skardze. Wskazany załącznik oraz odniesienia do jego treści zawarte w skardze nie spełniają wymogu określonego w art. 21 akapit pierwszy statutu Trybunału Sprawiedliwości, a także w art. 44 § 1 regulaminu postępowania przed Sądem, zgodnie z którym skarga powinna zawierać przedmiot sporu oraz przedstawienie powołanych zarzutów.

- 20 Skarżąca utrzymuje, że wszystkie zarzuty podniesione na poparcie skargi zostały przedstawione w samej skardze, wobec czego podniesiony przez Komisję zarzut niedopuszczalności załącznika A.8 i odniesień do jego treści jest bez znaczenia oraz bezzasadny.

Ocena Sądu

- 21 Na wstępie Sąd zaznacza, że skarga zawiera pięć odniesień do załącznika A.8, a mianowicie, z jednej strony, w pkt 11 i 109, a z drugiej strony w przypisach 57, 94 i 115.
- 22 Co się tyczy pierwszego z nich, zawartego w pkt 11 skargi, należy zaznaczyć, iż zamieszczono je w akapicie wprowadzającym drugiego tytułu: „Kontekst faktyczny”, który poprzedza tytuł trzeciego: „Zarzuty nieważności”. Celem tego odniesienia do załącznika A.8 jest umożliwienie Sądowi zapoznania się z opisem ram prawnych oraz okoliczności dotyczących rynku, w kontekście których należy zbadać zakwestionowane przepisy.
- 23 Wobec tego Komisja nie może zarzucać skarżącej, że zawarła w skardze to odniesienie do załącznika A.8.
- 24 Co się tyczy pozostałych czterech odniesień, zawartych w tytule trzecim: „Zarzuty nieważności”, należy przypomnieć, że o ile poszczególne punkty skargi mogą zostać wsparte lub uzupełnione odesłaniami do określonych fragmentów dokumentów do niej załączonych, o tyle załączniki pełnią funkcję czysto dowodową i pomocniczą

(wyrok Sądu z dnia 7 listopada 1997 r. w sprawie T-84/96 Cipeke przeciwko Komisji, Rec. s. II-2081, pkt 34). Załączniki nie mogą więc służyć do rozwinięcia zarzutu, który został zwięźle przedstawiony w skardze, poprzez podniesienie zarzutów lub argumentów, które nie znajdują się w tej skardze. Skarżąca jest zobowiązana do wskazania w swej skardze konkretnych zarzutów, które Sąd ma rozstrzygnąć, oraz do przynajmniej zwięzłego przedstawienia okoliczności faktycznych i prawnych, na których zarzuty te zostały oparte (wyrok Trybunału z dnia 31 marca 1992 r. w sprawie C-52/90 Komisja przeciwko Danii, Rec. s. I-2187, pkt 17, postanowienie Sądu z dnia 28 kwietnia 1993 r. w sprawie T-85/92 De Hoe przeciwko Komisji, Rec. s. II-523, pkt 20, i wyrok Sądu z dnia 30 stycznia 2007 r. w sprawie T-340/03 France Télécom przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-107, pkt 167).

- 25 Sąd stwierdza, że cztery rozpatrywane odniesienia służą – jak wynika z pism skarżącej – zilustrowaniu argumentów przedstawionych w uzasadnieniu podniesionych zarzutów.
- 26 Otóż przypis 57 służy zilustrowaniu twierdzenia, że „obowiązek przejścia na system cyfrowy wiąże się z nałożeniem na nadawców naziemnych i skarżącą ograniczeń, które nie dotyczą przedsiębiorstw wykorzystujących inne platformy nadawcze”.
- 27 Podobnie, przypis 94 służy zilustrowaniu twierdzenia, że „[d]otacje rekompensowały koszty związane z wykonaniem konkretnych nałożonych przez prawo obowiązków, które dotyczyły jedynie platformy naziemnej”.
- 28 Ponadto, co się tyczy odniesienia zawartego w pkt 109, wskazano wyraźnie, że „[z załącznika A.8] wynika, iż nadawcy w trybie analogowym nie skorzystali z najmniejszego nawet przywileju ani co do częstotliwości, ani co do rynku”.

- 29 Wreszcie, przypis 115 służy zilustrowaniu twierdzenia, że „[z]akwestionowane przepisy są proporcjonalne, gdyż dotyczą one jedynie dodatkowych kosztów interoperacyjności i interaktywności, a także kosztów, które poniosła skarżąca w związku z wykonaniem konkretnych obowiązków nałożonych na nią przez prawo”.
- 30 Z powyższych uwag wynika, że – wbrew temu, co twierdzi Komisja – cztery omówione w ostatniej kolejności odesłania do załącznika A.8 mają na celu poparcie argumentów przedstawionych w pismach skarżącej. Ponadto Sąd zwraca uwagę, że w swych pisemnych uwagach skarżąca nie przedstawiła pobieżnie żadnego z zarzutów czy argumentów, które rozwinęłaby później w załączniku A.8.
- 31 Komisja niesłusznie twierdzi zatem, że załącznik A.8 należy uznać za niedopuszczalny i że Sąd nie powinien brać go pod uwagę. Rozpatrywany zarzut Komisji należy więc oddalić jako bezzasadny.

W przedmiocie dopuszczalności załączników do skargi nieprzetłumaczonych na język postępowania

Argumenty stron

- 32 Komisja zwraca uwagę, że skarżąca przedstawiła kilka załączników do skargi, a mianowicie załączniki A.1, A.2, A.3, A.4, A.7, A.11, A.12 i A.13, jedynie w języku

włoskim, mimo iż art. 35 § 3 regulaminu wymaga, aby towarzyszył im przekład na język postępowania.

- ³³ Skarżąca odpiera ten argument zapewniając, że przedstawi wskazane załączniki do skargi w języku postępowania, zgodnie z art. 35 regulaminu, jeżeli Sąd tego zażąda.

Ocena Sądu

- ³⁴ Artykuł 35 § 3 akapit od pierwszego do trzeciego regulaminu postępowania przed Sądem brzmi następująco:

„Języka postępowania używa się w szczególności w wystąpieniach ustnych stron i w pismach procesowych, włączając w to załączniki, w protokołach oraz w orzeczeniach Sądu.

Do każdego przedstawionego lub załączonego dokumentu, zredagowanego w innym języku niż język postępowania, załącza się jego przekład na język postępowania.

W przypadku obszernych dokumentów wymagane przekłady mogą być ograniczone do wyciągów. Sąd może jednak, z urzędu lub na wniosek strony, w każdym czasie zażądać pełniejszego lub całościowego przekładu”

- 35 Ponadto art. 7 ust. 5 akapit drugi instrukcji dla sekretarza Sądu (Dz.U. 2007, L 232, s. 1) stanowi:

„Jeżeli dokumenty załączone do pism i dokumentów procesowych nie zawierają przekładu na język postępowania, sekretarz wzywa daną stronę do usunięcia tego braku, gdy przekład ten wydaje się konieczny dla prawidłowego przebiegu postępowania”

- 36 Należy przede wszystkim zaznaczyć, że w niniejszej sprawie Komisja nie zwróciła się wyraźnie do Sądu z wnioskiem, aby zażądał on od skarżącej dostarczenia przekładów załączników A.1, A.2, A.3, A.4, A.7, A.11, A.12 i A.13 na język postępowania. Komisja ograniczyła się bowiem do stwierdzenia – zamieszczając w przypisie 15 odpowiedzi na skargę stosowną wzmiankę – że wskazane załączniki do skargi zostały przedstawione przez skarżącą jedynie w języku włoskim i że nie przedstawiono ich przekładu na język postępowania.

- 37 Ponadto – wbrew twierdzeniom Komisji – mając na względzie cel przepisów regulaminu oraz instrukcji dla sekretarza należy stwierdzić, iż, w braku stosownego wniosku jednej ze stron, sekretarz powinien wezwać właściwą stronę do dostarczenia przekładów na język postępowania jedynie wówczas, gdy jest to konieczne dla zapewnienia prawidłowego przebiegu postępowania (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 18 września 2002 r. w sprawie T-29/01 *Puente Martín przeciwko Komisji*, RecFP s. I-A-157 i II-833, pkt 40).

- 38 W niniejszej sprawie, w braku stosownego wniosku stron, Sąd uważa, że wzywanie do przedstawienia tłumaczeń załączników A.1, A.2, A.3, A.4, A.7, A.11, A.12 i A.13 na język postępowania nie jest konieczne z następujących względów. Po pierwsze, co się tyczy załączników od A.1 do A.4, dokumenty te przedłożono w ramach spełnienia wymogów proceduralnych, w celu umożliwienia identyfikacji stron oraz ich przedstawicieli. Po drugie, załącznik A.7 stanowi akt będący przedmiotem rozpatrywanej skargi o stwierdzenie nieważności. Jednakże akt ten, opublikowany w Dzienniku

Urzędowym Unii Europejskiej po wniesieniu skargi, przetłumaczono na wszystkie języki urzędowe Unii, w tym na język postępowania w niniejszej sprawie. Po trzecie, należy zaznaczyć, że w załącznikach A.11, A.12 i A.13 zawarto właściwe przepisy prawa krajowego. Przepisy te są jednak omawiane lub obszernie cytowane odpowiednio w motywach 7, 6 i 10 zaskarżonej decyzji, co pozwala przyjąć założenie, że jej autor jest w stanie zrozumieć ich treść.

- ³⁹ Z powyższych rozważań wynika, iż Komisja niesłusznie zarzuca skarżącej, że nie przedstawiła ona przekładów załączników A.1, A.2, A.3, A.4, A.7, A.11, A.12 i A.13 na język postępowania.

W przedmiocie zarzutów

- ⁴⁰ W uzasadnieniu skargi skarżąca podnosi cztery zarzuty dotyczące odpowiednio, po pierwsze, naruszenia art. 87 ust. 1 WE, po drugie, oczywistego błędu w ocenie i oczywistego naruszenia prawa przy ocenie zgodności zakwestionowanych przepisów z art. 87 ust. 3 lit. c) WE, po trzecie, naruszenia art. 253 WE, a po czwarte, naruszenia art. 14 rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. [88 WE] (Dz.U. L 83, s. 1), a także zasad ochrony uzasadnionych oczekiwań i pewności prawa.

- 41 Na rozprawie skarżąca podniosła zarzut, w ramach którego twierdzi zasadniczo, że Komisja dopuściła się oczywistego błędu w ocenie przy ustalaniu zakresu zastosowania art. 4 ust. 1 ustawy budżetowej na 2004 r.
- 42 W pierwszej kolejności należy zbadać kwestię dopuszczalności ostatniego z wymienionych zarzutów, a następnie rozstrzygnąć kwestię zasadności czterech zarzutów podniesionych na etapie skargi.

W przedmiocie dopuszczalności zarzutu popełnienia oczywistego błędu w ocenie przy ustalaniu zakresu zastosowania art. 4 ust. 1 ustawy budżetowej na 2004 r.

Argumenty stron

- 43 Na rozprawie skarżąca wyraźnie zakwestionowała okoliczność, że zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy budżetowej na 2004 r. nadawcy cyfrowej telewizji satelitarnej zostali pozbawieni możliwości skorzystania z zakwestionowanych przepisów. W odpowiedzi na zadane przez Sąd pytanie zawierające prośbę o wyjaśnienie, w jakim stadium procedury pisemnej skarżąca podniosła ten zarzut, odesłała ona do pkt 69 i nast. oraz do pkt 76 repliki.

- ⁴⁴ Wezwane przez Sąd na rozprawie do ustosunkowania się do ww. twierdzenia skarżącej Komisja i Sky Italia podniosły, że zarzut ten należy uznać za niedopuszczalny ze względu na to, iż podniesiono go zbyt późno.

Ocena Sądu

- ⁴⁵ Należy przypomnieć, że z art. 44 § 1 lit. c) w związku z art. 48 § 2 regulaminu wynika, że skarga musi wskazywać przedmiot sporu i zwięzłe przedstawienie powołanych zarzutów oraz, że nie można podnosić nowych zarzutów w toku postępowania, chyba, że ich podstawą są okoliczności prawne i faktyczne ujawnione dopiero w toku postępowania.
- ⁴⁶ W niniejszym postępowaniu – jak wynika z oświadczeń skarżącej przedstawionych na rozprawie – zarzut ten nie został podniesiony w skardze, lecz w replice. Ponadto skarżąca nie twierdzi, że jego podstawą są okoliczności prawne i faktyczne ujawnione dopiero w toku postępowania.
- ⁴⁷ Zgodnie zatem z ww. w pkt 45 przepisami regulaminu zarzut popełnienia oczywistego błędu w ocenie przy ustalaniu zakresu zastosowania art. 4 ust. 1 ustawy budżetowej na 2004 r. należy odrzucić jako niedopuszczalny.

W przedmiocie zarzutu pierwszego dotyczącego naruszenia art. 87 ust. 1 WE

- ⁴⁸ Pierwszy zarzut dotyczy naruszenia art. 87 ust. 1 WE polegającego na tym, że Komisja uznała, iż zakwestionowane przepisy stanowią pomoc państwa w rozumieniu tego postanowienia. Dzieli się on na cztery części, których przedmiotem jest odpowiednio, po pierwsze, pojęcie beneficjenta pośredniego, po drugie, brak korzyści gospodarczej, po trzecie, brak selektywnego charakteru zakwestionowanych przepisów, a po czwarte wreszcie, brak zakłócenia konkurencji.

W przedmiocie drugiej części zarzutu pierwszego dotyczącej braku korzyści gospodarczej

— Argumenty stron

- ⁴⁹ Po pierwsze skarżąca twierdzi, że zakwestionowane przepisy nie przysporzyły jej żadnej korzyści gospodarczej, takiej jak stworzenie możliwości handlowych. W zażarżonej decyzji Komisja błędnie i bez żadnej podstawy dowodowej twierdzi, że przepisy te pozwoliły nadawcom uniknąć ponoszenia kosztów związanych z dotowaniem dekodów, którą to praktykę błędnie uznała za powszechnie stosowaną na rynku. Według skarżącej twierdzenie to jest prawdziwe tylko w odniesieniu do operatorów oferujących usługi telewizyjne w zamian za abonament, ze względu na istnienie stabilnych stosunków umownych wiążących takich operatorów z ich abonentami. Gdyby wspomniane stabilne stosunki umowne nie istniały, operatorzy naziemnej telewizji cyfrowej nie mieliby żadnego interesu w dotowaniu dekodów umożliwiających interoperacyjność. Narażaliby się bowiem w ten sposób na ryzyko „jazdy na gapę”, gdyż ich konkurencji czerpaliby z dotowania takie same korzyści jak oni sami.

Zakwestionowane przepisy przynoszą korzyści głównie konsumentom, umożliwiając im kupowanie dekodерów w technologii otwartej.

- 50 Po drugie skarżąca utrzymuje, że zakwestionowane przepisy nie przysporzyły jej żadnej korzyści, która polegałaby na lepszej penetracji rynku telewizji płatnej czy wzroście oglądalności. W tym względzie zaprzecza ona twierdzeniu, że przepisy te umożliwiły jej pozyskanie widzów telewizji płatnej czy też dostępu do rynku niskokosztowej telewizji płatnej. Przede wszystkim o preferencjach konsumentów decyduje bowiem jakość i charakter nadawanych programów, a nie cena dekodera. Ponadto korzyści związane z zakwestionowanymi przepisami przypadają w udziale wszystkim operatorom naziemnej telewizji cyfrowej, nawet tym potencjalnym. Zakwestionowane przepisy zapewniają i gwarantują wreszcie utrzymanie przy przechodzeniu na telewizję cyfrową modelu powszechnie dostępnej i bezpłatnej telewizji analogowej.
- 51 Ponadto Komisja nie wzięła pod uwagę inwestycji przedsięwziętych przez skarżącą w celu przejścia na system cyfrowy ani poniesionych przez nią kosztów uruchomienia usług telewizji płatnej. Skarżąca twierdzi także, że korzyści wspomniane przez Komisję mogłyby przypaść w udziale jakimkolwiek nadawcy naziemnej cyfrowej telewizji płatnej, a w szczególności przyszłym nowym konkurentom na rynku oraz że skutek ten towarzyszy nieodłącznie wszystkim środkom podejmowanym na rzecz telewizji cyfrowej, w tym także środkom nawet najbardziej neutralnym pod względem technologicznym.
- 52 Po trzecie skarżąca twierdzi, że wysokość dotacji odpowiada dodatkowym kosztom interoperacyjnych i interaktywnych dekodерów, co przyznała także Komisja w motywie 85 zaskarżonej decyzji.

- 53 Skarżąca utrzymuje, że argumenty przedstawione przez Sky Italia, dotyczące odniesionych przez nią rzekomo korzyści, a mianowicie uzyskania „nieobarczonego ryzykiem” dostępu do nowego rynku, wsparcia handlowego ze strony władz publicznych oraz dostępu do kapitału po obniżonych kosztach, należy uznać za niedopuszczalne, a w każdym razie oddalić jako bezzasadne.
- 54 Komisja popierana przez Sky Italia wnosi o oddalenie rozpatrywanej części zarzutu.

— Ocena Sądu

- 55 Tytułem wstępu, w celu rozstrzygnięcia kwestii zasadności drugiej części zarzutu pierwszego, a także pozostałych trzech części tego zarzutu, należy zbadać zakres zastosowania art. 4 ust. 1 ustawy budżetowej na 2004 r. oraz art.1 ust. 211 ustawy budżetowej na 2005 r., aby w ten sposób ustalić, czy zakwestionowane przepisy mogły przysporzyć korzyści zarówno naziemnej platformie cyfrowej, jak i cyfrowej platformie satelitarnej.
- 56 W tym względzie należy stwierdzić, że zgodnie z art. 4 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy budżetowej na 2004 r. publiczna dotacja w kwocie 150 EUR (ograniczona do 70 EUR w ustawie budżetowej na 2005 r.) powinna zostać wypłacona każdemu użytkownikowi usług radiowo-telewizyjnych, który wywiązał się w danym roku z obowiązku wniesienia opłaty abonamentowej, a który kupuje lub dzierżawi odpowiedni aparat umożliwiający odbiór, w wersji niekodowanej oraz bez kosztów dla użytkownika i dla dostawcy treści, sygnału telewizyjnego w naziemnej technologii cyfrowej oraz powiązanych usług interaktywnych.

- 57 W świetle tych uregulowań należy stwierdzić, że – jak słusznie uznała Komisja w motywie 7 zaskarżonej decyzji – możliwość skorzystania z zakwestionowanych przepisów uzależniona jest od kumulatywnego spełnienia szeregu przesłanek, z których jedną jest zakup lub wzięcie w dzierżawę odpowiedniego aparatu umożliwiającego odbiór sygnału telewizyjnego w naziemnej technologii cyfrowej.
- 58 Ponadto Sąd zwraca uwagę, że w pkt 122 skargi skarżąca wyraźnie zarzuciła Komisji to, iż dwie wydane przez nią decyzje, a mianowicie zaskarżona decyzja i decyzja dotycząca 2006 r., zawierają sprzeczne rozstrzygnięcia co do kwestii zgodności ze wspólnym rynkiem zakwestionowanych przepisów i przepisów zawartych w ustawie budżetowej na 2006 r., mimo że według skarżącej dotyczą one zasadniczo porównywalnych okoliczności faktycznych. W uzasadnieniu tego zarzutu skarżąca podnosi, że jedynym powodem, dla którego sformułowany przez Komisję w zaskarżonej decyzji wniosek o niezgodności ze wspólnym rynkiem został później zmieniony w decyzji dotyczącej 2006 r., było wprowadzenie przez włoskiego prawodawcę zapisów, mających na celu wyraźne objęcie zakresem zastosowania analizowanych przepisów nadawców satelitarnych.
- 59 Z pkt 122 skargi wynika zatem, że skarżąca nie kwestionuje okoliczności, iż uchwalając ustawę budżetową na 2006 r., włoski prawodawca uznał za niezbędne wyraźne uwzględnienie nadawców satelitarnych w uregulowaniach ustalających zakres zastosowania zakwestionowanych przepisów.
- 60 W świetle powyższych stwierdzeń korzyści wynikające z zakwestionowanych przepisów nie mogły z całą pewnością przypaść w udziale konsumentowi, który zdecydował się na zakup lub wzięcie w dzierżawę urządzenia umożliwiającego wyłącznie odbiór sygnału telewizyjnego w cyfrowej technologii satelitarnej. Przepisy te nie spełniają zatem wymogu neutralności technologicznej, sformułowanego przez Komisję w odniesieniu do środków pomocy dotyczących rynku telewizji cyfrowej.

- 61 Przede wszystkim należy zaznaczyć, iż – wbrew twierdzeniom skarżącej – kwestia, czy w braku zakwestionowanych przepisów nadawcy musieliby finansować zakup dekodерów, nie ma znaczenia dla oceny, czy przepisy te należy uznać za pomoc państwa.
- 62 Istotne znaczenie ma tu bowiem kwestia, czy dotowanie dekodерów doprowadziło do powstania korzyści po stronie nadawców naziemnych takich jak skarżąca. W tym względie należy zaznaczyć, iż w motywach 82–95 zaskarżonej decyzji Komisja szczegółowo wyjaśniła, na jakich podstawach uznała, że kwestionowany środek pomocy stanowił według niej korzyść gospodarczą dla nadawców naziemnych. W tym względie Komisja trafnie wskazała w szczególności, że powiększanie grona widzów stanowi zasadniczą część działalności handlowej nadawców programów telewizyjnych. Ponadto Sąd zwraca uwagę, że Komisja przedstawiła przesłanki, na podstawie których trafnie uznała, iż analizowany środek z jednej strony stanowił dla konsumentów zachętę do przejścia z technologii analogowej na naziemną technologię cyfrową, ograniczając przy tym koszty, do których poniesienia zmuszeni byłiby nadawcy naziemnej telewizji cyfrowej, a z drugiej strony umożliwił tym nadawcom utrwalenie zdobytej pozycji na rynku – w sensie wizerunku marki i lojalności klienteli – względem pozycji nowych konkurentów.
- 63 Z tego samego powodu należy oddalić argument skarżącej, że nadawcy naziemni nie mieli żadnego interesu w dotowaniu dekodерów, jako że narażałoby ich to na ryzyko „jazdy na gapi”, skoro ich konkurenci czerpaliby z dotowania takie same korzyści jak oni sami. Okoliczność, że skarżąca dzieli korzyści płynące z dotowania dekodерów z innymi nadawcami nie oznacza w każdym razie, że zakwestionowane przepisy nie przysparzają korzyści jej samej.
- 64 Podobnie okoliczność, iż zakwestionowane przepisy były bardzo korzystne dla konsumentów, gdyż skutkowały sprowadzeniem cen bardziej zaawansowanych technologicznie dekodерów do poziomu cenowego ich najprostszych modeli, nie zmienia

wcale faktu, że przepisy te przysparzały korzyści także nadawcom naziemnym oraz operatorom telewizji kablowej.

- ⁶⁵ Co się tyczy twierdzenia, iż o wyborach dokonywanych przez telewidzów decyduje charakter nadawanych programów, a nie cena dekodera, Sąd stoi na stanowisku, że chociaż charakter programów może mieć wpływ na decyzje telewidzów, to jednak cena dekodera stanowi rozstrzygający parametr, jaki telewidz bierze pod uwagę przy dokonywaniu swego wyboru. W rozpatrywanej sytuacji przyznanie dotacji bezpośrednio na rzecz konsumentów automatycznie pociągnęło za sobą obniżkę ceny zakupu lub dzierżawy urządzeń umożliwiających odbiór sygnału cyfrowej telewizji naziemnej. Obniżka taka może mieć wpływ na decyzje konsumentów wrażliwych na koszty.
- ⁶⁶ Co się tyczy argumentu, że zakwestionowane przepisy gwarantują utrzymanie przy przechodzeniu na telewizję cyfrową modelu powszechnie dostępnej i bezpłatnej telewizji analogowej, należy zaznaczyć, iż okoliczność ta nie umniejsza zasadności uznania zakwestionowanych przepisów za pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE. Okoliczność ta może, co najwyżej, stanowić element, który należy wziąć pod uwagę przy badaniu zgodności zakwestionowanych przepisów ze wspólnym rynkiem w świetle art. 87 ust. 3 WE.
- ⁶⁷ Z tego samego powodu należy oddalić argument skarżącej, że dotacje były nieuniknione, gdyż w normalnych warunkach gospodarczych nie poniosłaby ona dobrowolnie niezbędnych dodatkowych kosztów zakupu dekodерów interoperacyjnych.
- ⁶⁸ Na podstawie całości powyższych rozważań i bez potrzeby rozstrzygania kwestii dopuszczalności i zasadności argumentów podniesionych przez Sky Italia należy

stwierdzić, że Komisja słusznie uznała, iż zakwestionowane przepisy umożliwiły nadawcom naziemnej telewizji cyfrowej oraz operatorom telewizji kablowej, do których należy skarżąca, uzyskanie korzyści, w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE, względem nadawców telewizji satelitarnej, w związku z czym drugą część zarzutu pierwszego należy oddalić jako bezzasadną.

W przedmiocie pierwszej części zarzutu pierwszego dotyczącej pojęcia beneficjenta pośredniego

— Argumenty stron

⁶⁹ Skarżąca podnosi, iż Komisja niesłusznie uznała, opierając się na wyrokach Trybunału z dnia 19 września 2000 r. w sprawie C-156/98 Niemcy przeciwko Komisji, Rec. s. I-6857, i z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie C-382/99 Niderlandy przeciwko Komisji, Rec. s. I-5163, że rozpatrywane przepisy, których bezpośrednimi beneficjentami są konsumenci, przyznają korzyść w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE, pośrednio przypadającą w udziale niektórym podmiotom gospodarczym.

⁷⁰ Po pierwsze skarżąca utrzymuje, że dwa wspomniane wyroki są pozbawione znaczenia dla niniejszej sprawy. Beneficjenci pośredni winni być bowiem traktowani w inny sposób w sytuacji, gdy korzyść pośrednia przyznawana jest nie przedsiębiorstwom, lecz konsumentom indywidualnym. Ponieważ bezpośredni i pierwszorzędni beneficjenci zakwestionowanych przepisów nie prowadzą działalności gospodarczej, to należy ich od razu wyłączyć z zakresu stosowania art. 87 ust. 1 WE.

- 71 Po drugie skarżąca utrzymuje, że niejasne są powody, dla których Komisja postanowiła arbitralnie ograniczyć zakres pojęcia beneficjenta pośredniego tak, aby obejmowało ono jedynie nadawców naziemnej telewizji cyfrowej i operatorów telewizji kablowej oferujących usługi polegające na dostarczaniu telewizji płatnej. Twierdzi ona w szczególności, że pośrednimi beneficjentami zakwestionowanych przepisów mogą być wszyscy nadawcy naziemnej telewizji cyfrowej i operatorzy telewizji kablowej. Ponadto skarżąca utrzymuje, że Komisja arbitralnie wykluczyła z kręgu beneficjentów zakwestionowanych przepisów producentów dekodów.
- 72 W replice skarżąca wyjaśnia, iż nie kwestionuje ona okoliczności, że pomoc państwa może mieć beneficjentów pośrednich, lecz sposób, w jaki w zaskarżonej decyzji ustalono zakres zastosowania terminu beneficjent pośredni.
- 73 Komisja podnosi po pierwsze, że art. 87 ust. 1 WE nie określa żadnych wymogów, które odnosiłyby się do sposobu, w jaki pomoc winna być przyznawana. Po drugie postanowienia art. 87 ust. 2 lit. a) WE stałyby się zbędne, gdyby – jak twierdzi skarżąca – pomoc przyznawana przede wszystkim na rzecz konsumentów nie mogła w żadnym wypadku być uznawana za pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE. Po trzecie pogląd prezentowany przez skarżącą stoi w sprzeczności z ww. w pkt 69 wyrokiem w sprawie *Niderlandy przeciwko Komisji*, w którym potwierdzono, że za beneficjenta pomocy państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE można uznać zarówno beneficjenta bezpośredniego, jak i pośredniego. Po czwarte Komisja podnosi, że gdyby przyjąć argumentację skarżącej, według której pomoc na rzecz konsumentów nie może nigdy stanowić pomocy państwa, uregulowania dotyczące tej dziedziny można by łatwo obejść, przyznając konsumentom dotacje przy jednoczesnym zobowiązaniu ich do zakupu określonych towarów lub usług. Po piąte Komisja zaprzecza twierdzeniu skarżącej, stosownie do którego instytucja ta postanowiła arbitralnie ograniczyć zakres pojęcia beneficjent bezpośredni tak, aby obejmowało ono jedynie nadawców telewizji naziemnej i operatorów telewizji kablowej oferujących usługi telewizji płatnej.

— Ocena Sądu

- ⁷⁴ Strony pozostają zgodne co do tego, że bezpośrednimi beneficjentami zakwestionowanych przepisów nie są podmioty gospodarcze prowadzące działalność na rynku telewizji cyfrowej, takie jak skarżąca.
- ⁷⁵ Należy jednak przypomnieć, że art. 87 WE zakazuje pomocy przyznawanej przez państwo lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiejkolwiek formie, bez względu na to, czy korzyści płynące z pomocy mają charakter bezpośredni czy pośredni. Także w orzecznictwie przyznano, że korzyść przyznana bezpośrednio na rzecz pewnych osób fizycznych lub prawnych, które nie muszą wcale być przedsiębiorcami, może stanowić korzyść pośrednią, a tym samym pomoc państwa dla innych osób fizycznych lub prawnych będących przedsiębiorcami (wyrok Sądu z dnia 4 marca 2009 r. w sprawie T-424/05 Włochy przeciwko Komisji, niepublikowany w Zbiorze, pkt 108).
- ⁷⁶ Twierdzenie skarżącej, że dotacji przyznanych konsumentom nie można uznać za pomoc państwa przyznaną na rzecz podmiotów dostarczających produkty lub świadczących usługi dla konsumentów pozostaje także w sprzeczności z art. 87 ust. 2 lit. a) WE, zgodnie z którym zgodna ze wspólnym rynkiem jest pomoc o charakterze socjalnym przyznawana indywidualnym konsumentom, pod warunkiem że jest przyznawana bez dyskryminacji związanej z pochodzeniem produktów. Jak bowiem podnosi Komisja, w przypadku uwzględnienia argumentu skarżącej postanowienie to należałoby uznać za zbyteczne.
- ⁷⁷ Jako bezskuteczny należy wreszcie oddalić sformułowany przez skarżącą zarzut dotyczący niejasności powodów, dla których Komisja ograniczyła zakres pojęcia beneficjent pośredni do nadawców cyfrowej telewizji naziemnej i operatorów telewizji kablowej oferujących usługi telewizji płatnej. Nawet przyjęcie założenia, że – jak twierdzi skarżąca – Komisja powinna była uznać, iż pośrednimi beneficjentami

zakwestionowanych przepisów mogą być wszyscy nadawcy naziemnej telewizji cyfrowej i operatorzy telewizji kablowej, nie zmienia bowiem faktu, że – jak wskazano w pkt 55 – 60 powyżej – beneficjentami zakwestionowanych przepisów nie mogli być nadawcy telewizji satelitarnej.

⁷⁸ Z tego samego powodu należy oddalić jako bezskuteczny zarzut, że Komisja arbitralnie wykluczyła producentów dekodерów z kręgu beneficjentów zakwestionowanych przepisów.

⁷⁹ Z powyższych rozważań wynika, że Komisja słusznie uznała skarżącą za beneficjenta pośredniego zakwestionowanych przepisów. Pierwszą część zarzutu pierwszego należy zatem oddalić jako bezzasadną.

W przedmiocie trzeciej części zarzutu pierwszego dotyczącej braku selektywnego charakteru zakwestionowanych przepisów

— Argumenty stron

⁸⁰ Skarżąca twierdzi, że Komisja naruszyła prawo, uznając zakwestionowane przepisy za selektywne ze względu na ich rzekomo dyskryminujący charakter. Komisja utożsamiła bowiem pojęcia selektywności i zarzucanej dyskryminacji, wobec czego nie wykazała w należyty sposób, że spełnione zostało kryterium selektywności.

⁸¹ Komisja podnosi, że analizowane twierdzenie skarżącej nie jest poparte żadnymi dowodami. O selektywności korzyści, jaką zakwestionowane przepisy przyznają nadawcom naziemnej telewizji cyfrowej oraz operatorom płatnej telewizji kablowej

świadczy fakt, że beneficjentem tych przepisów nie było żadne inne przedsiębiorstwo, a w szczególności żaden nadawca telewizji satelitarnej. Wobec powyższego także trzecią część zarzutu pierwszego należy uznać za bezzasadną.

— Ocena Sądu

⁸² Na wstępie należy zaznaczyć, iż na rozprawie, w odpowiedzi na pytanie Sądu, w którym zwrócił się on o wyjaśnienie argumentów przedstawionych w uzasadnieniu trzeciej części zarzutu pierwszego, skarżąca wskazała, że w odróżnieniu od selektywności, która stanowi jeden z zasadniczych elementów pozwalających uznać dany środek za pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE, dyskryminacja nie należy do pojęć przywołanych w tym postanowieniu. Skarżąca dodała, że Komisja utożsamiała pojęcia dyskryminacji i selektywności, zaś twierdząc, iż wystąpiła tu dyskryminacja, nie była neutralna pod względem technologicznym.

⁸³ Należy przypomnieć, iż zgodnie z art. 44 § 1 lit. c) regulaminu postępowania przed Sądem skarga powinna zawierać przedmiot sporu oraz zwięzłe przedstawienie powołanych zarzutów. Wskazanie to powinno być wystarczająco jasne i dokładne, by umożliwić stronie pozwanej przygotowanie obrony, a Sądowi wydanie rozstrzygnięcia w przedmiocie skargi, w razie potrzeby, bez dodatkowych informacji na jej poparcie (wyroki Sądu z dnia 18 września 1996 r. w sprawie T-387/94 Asia Motor France i in. przeciwko Komisji, Rec. s. II-961, pkt 106, i z dnia 29 stycznia 1998 r. w sprawie T-113/96 Dubois et Fils przeciwko Radzie i Komisji, Rec. s. II-125, pkt 29). Zasada pewności prawa i prawidłowego administrowania wymiarem sprawiedliwości wymaga dla dopuszczalności skargi by istotne okoliczności faktyczne i prawne, na których została oparta, wynikały przynajmniej zwięzłe, lecz w sposób spójny i zrozumiałe, z samej treści skargi (zob. podobnie postanowienie Sądu z dnia 25 lipca 2000 r. w sprawie T-110/98 RJB Mining przeciwko Komisji, Rec. s. II-2971, pkt 23, i przytoczone tam orzecznictwo; wyrok Sądu z dnia 10 kwietnia 2003 r. w sprawie T-195/00

Travellex Global and Financial Services i Interpayment Services przeciwko Komisji, Rec. s. II-1677, pkt 26).

⁸⁴ Argumenty przedstawione przez skarżącą na poparcie trzeciej części zarzutu pierwszego – zarówno w pismach procesowych, jak i na rozprawie – nie spełniają wymogów jasności i dokładności sformułowanych w art. 44 § 1 lit. c) regulaminu postępowania przed Sądem. Na żadnym z etapów postępowania skarżąca nie wyjaśniła bowiem, pod jakim względem okoliczność, że pomoc stosowana jest w sposób dyskryminujący, w tym sensie, iż wynikające z niej korzyści przypadają w udziale – jak stwierdził Sąd odnosząc się do zakwestionowanych przepisów w pkt 57 i 60 powyżej – jedynie pewnym kategoriom przedsiębiorstw, wyklucza wniosek, że ma ona charakter selektywny w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE.

⁸⁵ Trzecią część zarzutu pierwszego należy zatem odrzucić jako niedopuszczalną.

W przedmiocie części czwartej zarzutu pierwszego, dotyczącej kwestii braku zakłócenia konkurencji

— Argumenty stron

⁸⁶ W pierwszej kolejności skarżąca twierdzi, iż Komisja popełniła oczywisty błąd w ocenie uznając, że zakwestionowane przepisy w nieuzasadniony sposób zakłócają konkurencję na wspólnym rynku.

- 87 Po pierwsze skarżąca podnosi, że każdy nadawca telewizji satelitarnej, w tym Sky Italia, mógł także czerpać korzyści z dotacji, oferując dekodery „hybrydowe”, czyli dekodery pełniące jednocześnie funkcję dekodерów naziemnych i satelitarnych. Dotacje pokryłyby wówczas dodatkowe koszty związane z zastosowaniem technologii niezbędnej do umożliwienia odbioru telewizji naziemnej. W każdym razie okoliczność, iż wyniki osiągnięte przez Sky Italia na właściwym rynku były w dalszym ciągu doskonałe, świadczy o tym, że dotacje nie wpłynęły znacząco na sytuację tej spółki.
- 88 Po drugie, w ramach oceny kwestii braku zakłócenia konkurencji, należy wziąć pod uwagę fakt, że stawka podatku od wartości dodanej (zwanego dalej „podatkiem VAT”) stosowana do platform transmisji satelitarnej była bardziej korzystna niż stawka mająca zastosowanie do platform transmisji naziemnej. Rozpatrywane przepisy rekompensowały zatem korzyść gospodarczą, jaka wynikała z zastosowania w odniesieniu do platform wymienionych w pierwszej kolejności obniżonej stawki podatku VAT. Na poparcie tego argumentu skarżąca odsyła do wniesionych do Komisji w dniu 13 marca 2007 r. skarg, z których jedna dotyczyła naruszenia prawa wspólnotowego, a druga pomocy państwa. Skarżąca wnosi do Sądu o odrzucenie jako niedopuszczalnego zarzutu niedopuszczalności podniesionego przez Sky Italia w odniesieniu do argumentu dotyczącego korzyści podatkowej, jaka przypadła w udziale nadawcom telewizji satelitarnej, ze względu na to, że zarzut ten nie został podniesiony przez samą Komisję, którą popiera Sky Italia.
- 89 Po trzecie, skarżąca utrzymuje, że wprowadzając ograniczenia konkurencji w odniesieniu do platform satelitarnych, zakwestionowane przepisy – wprost przeciwnie – umożliwiły rozwój konkurencji. Co więcej, zakwestionowane przepisy umożliwiły konsumentom zakup po tej samej cenie dekodерów otwierających dostęp do znacznie bogatszej oferty programów. Wreszcie, wyłączenie technologii zastrzeżonych jest nieodłącznie związane z realizacją leżącego we wspólnym interesie celu, polegającego na faworyzowaniu standardów otwartych, i nie zakłóca konkurencji. Jedynym zakłóceniem konkurencji między platformami satelitarnymi a naziemnymi jest zakłócenie działające na niekorzyść nadawców naziemnych zakłócenie będące skutkiem podjętej przez Sky Italia decyzji zakazującej osobom trzecim dostępu do opracowanej przez tę spółkę technologii kodowania.

- 90 Po czwarte, skarżąca zarzuca Komisji to, że wydała dwie decyzje, a mianowicie zaskarżoną decyzję i decyzję dotyczącą 2006 r., zawierające przeciwstawne rozstrzygnięcia co do kwestii zgodności ze wspólnym rynkiem zakwestionowanych przepisów i przepisów ustawy budżetowej na 2006 r., mimo iż oba te uregulowania dotyczą zasadniczo porównywalnych okoliczności faktycznych. Na poparcie tego twierdzenia skarżąca podnosi, że jedynym powodem, dla którego sformułowany przez Komisję w zaskarżonej decyzji wniosek o niezgodności ze wspólnym rynkiem został później zmieniony w decyzji dotyczącej 2006 r., było wprowadzenie przez włoskiego prawodawcę zapisów, mających na celu wyraźne objęcie zakresem zastosowania analizowanych przepisów nadawców satelitarnych.
- 91 Po piąte, powołując się w replice na decyzję Komisji C(2007) 4286 wersja ostateczna z dnia 25 września 2007 r. w sprawie pomocy (N 103/2007) przeznaczonej na zakup dekodów cyfrowych i dostosowania anten w prowincji Soria (zwaną dalej „decyzją w sprawie Soria”), skarżąca zarzuca Komisji także to, że zaskarżona decyzja wydana została w sposób arbitralny. Podnosi ona bowiem, że w pkt 16 decyzji w sprawie Soria Komisja uznała rozpatrywany środek za zgodny ze wspólnym rynkiem, ze względu na to, iż zapewniona została neutralność technologiczna, ponieważ „dotowane dekodery umożliwiały odbiór sygnałów radiowo-telewizyjnych nie tylko przy wykorzystaniu technologii naziemnej telewizji cyfrowej (DTT), ale także drogą kablową, satelitarną lub przez internet” [tłumaczenie nieoficjalne]. Według skarżącej z przepisów rozpatrywanych w decyzji w sprawie Soria skorzystać można było tylko pod warunkiem, że dekodery DTT były interaktywne i interoperacyjne, wobec czego umożliwiały odbiór również sygnałów z innych platform, tak jak w rozpatrywanej sytuacji.
- 92 W drugiej kolejności skarżąca podnosi, że zakwestionowane przepisy nie naruszają zasady równego traktowania nadawców telewizji cyfrowej. Różnice w traktowaniu platform cyfrowych uzasadnione są faktem, że znajdują się one w odmiennych sytuacjach. W każdym razie ewentualne naruszenie tej zasady jest obiektywnie uzasadnione, uwzględniając rzeczywiste cechy, którymi charakteryzował się ówczesny rynek, którego dotyczy zaskarżona decyzja, oraz okoliczność, że promowano wówczas standard otwarty. Według skarżącej platforma satelitarna nie została wyraźnie objęta zakresem regulacji właśnie dlatego, że nie istniała tego rodzaju oferta, której podstawą byłby standard otwarty. Nie istniało także nawet najmniejsze prawdopodobieństwo, że oferta taka pojawi się w przeciagu krótkiego okresu, w którym stosowane

były zakwestionowane przepisy. Skarżąca twierdzi nadto, że rynek telewizji satelitarnej charakteryzował się tym, że obecne na nim było tylko jedno przedsiębiorstwo, a mianowicie Sky Italia, które posiadało monopol faktyczny i które mogło nawet uniemożliwić dostęp do rynku. Skarżąca zwraca wreszcie uwagę, że po zmianie przepisów wprowadzonej ustawą budżetową na 2006 r. w celu umożliwienia dotowania wszystkich dekodery interoperacyjnych, Sky Italia nie miała w swej ofercie dekodery, które mogłyby zostać objęte dotacją.

93 W trzeciej kolejności skarżąca utrzymuje, że Komisja naruszyła zasadę pewności prawa przez to, że w zaskarżonej decyzji nie udzieliła jasnej odpowiedzi na pytanie, czy przyczyna uznania zaskarżonych przepisów za niezgodne ze wspólnym rynkiem miała związek z kwestią neutralności technologicznej czy też z kwestią rzekomo tańszego dostępu do rynku, którego ta decyzja dotyczy. Na poparcie tego twierdzenia skarżąca odsyła do argumentacji przedstawionej w ramach zarzutu czwartego.

94 Komisja popierana przez Sky Italia podnosi po pierwsze, że skarżąca nie przedstawiła dowodu na okoliczność popełnienia przez Komisję zarzucanego jej oczywistego błędu w ocenie polegającego na uznaniu, iż zakwestionowane przepisy zakłócają konkurencję przez to, że uprzywilejowują nadawców naziemnej telewizji cyfrowej. Po drugie skarżąca myli się twierdząc, że różnica w traktowaniu platform cyfrowych jest uzasadniona faktem, iż znajdują się one w odmiennych sytuacjach. Według Komisji niezgodne z prawdą jest także twierdzenie skarżącej, że w chwili uchwalenia zaskarżonych przepisów nie istniała oferta satelitarna, której podstawą byłby standard otwarty. Po trzecie w zaskarżonej decyzji Komisja uznała, że zakwestionowane przepisy są niezgodne ze wspólnym rynkiem ze względu na to, iż nie spełniają wymogu neutralności technologicznej. Komisja potwierdziła zatem swe utrwalone stanowisko, że warunkiem zgodności ze wspólnym rynkiem pomocy państwa przeznaczanej na przejście do nadawania w systemie cyfrowym jest poszanowanie zasady neutralności technologicznej.

— Ocena Sądu

- ⁹⁵ Po pierwsze, co się tyczy argumentu, że Sky Italia mogła skorzystać z zakwestionowanych przepisów poprzez zaoferowanie dekoderów „hybrydowych”, należy stwierdzić, iż argument ten świadczy o selektywnym charakterze omawianych przepisów. Wprowadzenie dekoderów „hybrydowych” przez nadawców satelitarnych takich jak Sky Italia wiązałoby się z dodatkowym kosztem, uwzględnionym w cenie sprzedaży oferowanej konsumentom, który mógł zostać w najlepszym razie zrównoważony dzięki zastosowaniu zaskarżonych przepisów. Nadawcy satelitarni znajdowali się zatem w sytuacji mniej korzystnej niż sytuacja nadawców naziemnych i operatorów telewizji kablowej, gdyż ci ostatni nie musieli uwzględniać żadnych dodatkowych kosztów w cenie sprzedaży dekoderów na rzecz konsumentów będących beneficjentami zakwestionowanych przepisów. Argument ten należy zatem oddalić jako bezzasadny.
- ⁹⁶ Ponadto bez znaczenia jest tu okoliczność, że, po zmianach wprowadzonych ustawą budżetową na 2006 r. w celu umożliwienia dotowania wszystkich dekoderów interoperacyjnych, Sky Italia nie zrezygnowała z oferowania dekoderów w technologii zastrzeżonej na rzecz dekoderów, które mogłyby zostać objęte dotacją. Jak wskazała bowiem Komisja w motywie 110 zaskarżonej decyzji, nie można wykluczyć, że chodzi tu w rzeczywistości o strategię, która może zależeć od wielu czynników, na przykład od uprzednio zrealizowanych przez spółkę inwestycji i od decyzji Komisji w sprawie zgodności nowego środka ze wspólnym rynkiem.
- ⁹⁷ Po drugie, co się tyczy twierdzenia, że objęcie platform cyfrowych pewnymi ograniczeniami w dziedzinie konkurencji doprowadziło do zaostrzenia konkurencji, Sąd uważa, że w ramach uzasadniającej to twierdzenie argumentacji skarżąca przyznaje, iż konkurencja między platformami naziemnymi i satelitarnymi istnieje i że została ona zakłócona poprzez stosowanie zakwestionowanych przepisów.

- 98 Ponadto, co się tyczy argumentów skarżącej dotyczących różnego rodzaju okoliczności, które zakłócają konkurencję na korzyść platformy satelitarnej, należy stwierdzić, iż argumenty te nie mają znaczenia dla oceny, czy zakwestionowane przepisy zakłócają lub stwarzają zagrożenie zakłócenia konkurencji na rozpatrywanym rynku.
- 99 Po trzecie, twierdzenie skarżącej, że zaskarżona decyzja i decyzja dotycząca 2006 r. zostały wydane w porównywalnych okolicznościach, jest oczywiście błędne. Jak stwierdził bowiem Sąd w pkt 57 i 60 niniejszego wyroku, dekodery satelitarne zostały wyłączone z zakresu zastosowania zakwestionowanych przepisów. Jak wynika z pkt 122 skargi, ustawa budżetowa na 2006 r. miała natomiast zastosowanie także do dekodów satelitarnych.
- 100 Po czwarte, Sąd stoi na stanowisku, że nie można uwzględnić argumentu, zgodnie z którym w świetle decyzji w sprawie Soria zaskarżona decyzja ma charakter arbitralny, gdyż przesłanki stosowania przepisów rozpatrywanych w decyzji w sprawie Soria były takie same jak przesłanki zastosowania zakwestionowanych przepisów.
- 101 Przywołane w pkt 91 powyżej sformułowania, którymi posłużyła się Komisja w pkt 16 decyzji w sprawie Soria, mogły z pewnością wprowadzić skarżącą w błąd co do zakresu zastosowania przepisów rozpatrywanych w tej decyzji.
- 102 Należy jednak stwierdzić, że – jak utrzymuje Komisja – zarówno brzmienie motywu 58 decyzji w sprawie Soria, jak i treść pisma przedstawionego w załączeniu do duplikacji pozwalają na usunięcie wszelkich wątpliwości w tym względzie.
- 103 Jak wynika bowiem z motywu 58 decyzji w sprawie Soria, Komisja stwierdziła wyraźnie, że rozpatrywane w tej decyzji przepisy umożliwiały konsumentom zakup dowolnego rodzaju dekodera dzięki dotacji, która nie była zależna od tego, z jakiej

platformy technologicznej (naziemnej, kablowej, satelitarnej czy szerokopasmowego internetu) konsument postanowił skorzystać. Komisja wyraźnie uznała zatem, że przepisy te były zgodne z zasadą neutralności technologicznej.

- 104 Ponadto Sąd stoi na stanowisku, iż – zgodnie z twierdzeniem Komisji, któremu skarżąca nie zaprzecza – przed wydaniem decyzji w sprawie Soria Komisja upewniła się, że rozpatrywane przepisy spełniają wymóg neutralności technologicznej. Otóż z pisma przedstawionego w załączniku do dupliki wynika, iż w odpowiedzi na żądanie Komisji władze hiszpańskie wyraźnie potwierdziły, w piśmie z dnia 23 lipca 2007 r., że sposób transmisji nie należy do kryteriów przyznawania dotacji, wobec czego istniała „możliwość dotowania dekodерów służących do odbioru cyfrowej telewizji naziemnej, kablowej bądź satelitarnej [...]”.
- 105 W świetle powyższych ustaleń należy stwierdzić, że, w odróżnieniu od zakwestionowanych przepisów, przepisy rozpatrywane w decyzji w sprawie Soria mogły być stosowane w odniesieniu do wszystkich technologii nadawania telewizji cyfrowej. Skoro zatem okoliczności leżące u podstaw wydania zaskarżonej decyzji i decyzji w sprawie Soria były oczywiście odmienne, skarżąca nie może porównywać wniosków, do jakich Komisja doszła w obu tych decyzjach, by stwierdzić, że pierwsza z nich ma charakter arbitralny. Należy zatem oddalić jako bezpodstawny argument, według którego w świetle decyzji w sprawie Soria zaskarżona decyzja ma charakter arbitralny.
- 106 Po piąte, w odniesieniu do argumentu, że nie wystąpiło tu naruszenie zasady równego traktowania nadawców cyfrowych oraz że ewentualne naruszenie tej zasady byłoby w każdym razie obiektywnie uzasadnione, należy stwierdzić, co następuje.
- 107 Z jednej strony, co się tyczy twierdzenia skarżącej, że platformy cyfrowe nie zostały wyraźnie objęte zakresem zastosowania zakwestionowanych przepisów właśnie dlatego, iż nie istniała tego rodzaju oferta, której podstawą byłby standard otwarty

ani też nie zachodziło najmniejsze nawet prawdopodobieństwo, że oferta taka pojawi się w przeciągu krótkiego okresu, w którym stosowane były zakwestionowane przepisy, należy zaznaczyć, że – w świetle wniosku sformułowanego przez Komisję w motywie 164 zaskarżonej decyzji, którego skarżąca nie zakwestionowała – spółka Sky Italia rozpoczęła przejście na technologię ze standardem „zamkniętym” w 2004 r., co trwało do początku 2005 r. Wobec tego Sąd stoi na stanowisku, że Komisja trafnie wywnioskowała na tej podstawie – w tym samym motywie zaskarżonej decyzji – że spółka Sky Italia dokonałaby innego wyboru, gdyby środek pomocy obejmował również technologię satelitarną.

108 Z drugiej strony, w odniesieniu do twierdzenia skarżącej, że rynek telewizji satelitarnej charakteryzował się tym, iż obecne na nim było tylko jedno przedsiębiorstwo, a mianowicie Sky Italia, które posiadało monopol faktyczny i które mogło nawet uniemożliwić dostęp do rynku, należy stwierdzić, iż argument ten nie ma znaczenia dla oceny, czy zakwestionowane przepisy zakłócają lub stwarzają zagrożenie zakłócenia konkurencji na rozpatrywanym rynku.

109 Po szóste, z zaskarżonej decyzji wynika, że argument skarżącej dotyczący zarzucanego Komisji naruszenia zasady pewności prawa jest oczywiście bezpodstawny. Z zaskarżonej decyzji, a w szczególności z motywów 104, 135 i 140 wyraźnie wynika bowiem, że niezgodność zakwestionowanych przepisów ze wspólnym rynkiem ma ścisły związek z naruszeniem zasady neutralności technologicznej. Ponadto Sąd stoi na stanowisku – którego skarżąca nie zakwestionowała – że z motywu 36 zaskarżonej decyzji wynika, iż w decyzji o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego Komisja zasygnalizowała swe wątpliwości co do tego, czy zaskarżone przepisy nie naruszają zasady neutralności technologicznej.

110 W świetle powyższych rozważań czwartą część zarzutu pierwszego należy oddalić jako bezzasadną.

111 Wobec tego, mając na względzie wnioski sformułowane w pkt 68, 79, 85 i 110 powyżej, zarzut pierwszy należy oddalić w całości jako bezzasadny.

W przedmiocie zarzutu drugiego dotyczącego oczywistego błędu w ocenie i oczywistego naruszenia prawa przy analizie zgodności zakwestionowanych przepisów ze wspólnym rynkiem w rozumieniu art. 87 ust. 3 lit. c) WE

W przedmiocie dopuszczalności argumentów przedstawionych w pkt 93–96 skargi

— Argumenty stron

- ¹¹² Komisja popierana przez spółkę Sky Italia stoi na stanowisku, że argumenty przedstawione przez skarżącą w pkt 93–96 skargi nie są dostatecznie jasne. Skarżąca ograniczyła się bowiem do ogólnego odesłania do swej analizy dotyczącej kwestii istnienia pomocy. Co więcej zespół czynników, których według skarżącej Komisja nie wzięła pod uwagę, dotyczy kwestii istnienia pomocy państwa, nie zaś kwestii jej zgodności ze wspólnym rynkiem. Ponadto skarżąca nie przedstawiła żadnego wyjaśnienia dotyczącego wskazanych czynników, ani nie wyjaśniła, w jakim zakresie argumenty te odnoszą się do oceny, która winna zostać dokonana na podstawie art. 87 ust. 3 lit. c) WE. Z powyższych względów argumenty przedstawione przez skarżącą w pkt 93–96 skargi należałoby odrzucić jako niedopuszczalne.

- ¹¹³ Skarżąca podnosi, że nawet jeśli należało przeprowadzić odrębne analizy kwestii istnienia pomocy oraz kwestii jej zgodności ze wspólnym rynkiem, to jednak są one powiązane pod względem technicznym. Wobec tego argumenty dotyczące pomocy mogą posłużyć do uzasadnienia zarzutu nieważności ze względu na brak zgodności ze wspólnym rynkiem, co pozostaje bez wpływu na kwestię ich dopuszczalności.

— Ocena Sądu

- ¹¹⁴ Po pierwsze, w pkt 93–96 skargi skarżąca twierdzi, że Komisja popełniła oczywisty błąd w ocenie dotyczący stosowania art. 87 ust. 3 lit. c) WE. W tym względzie odwołuje się ona do swej analizy dotyczącej kwestii nieistnienia pomocy. Ponadto utrzymuje, że w zaskarżonej decyzji Komisja nie zbadała kontekstu gospodarczego, w którym uchwalono zakwestionowane przepisy. Komisja nie zwróciła jej zdaniem uwagi na to, że, po pierwsze, zakwestionowane przepisy przewidywały dotacje służące promowaniu technologii wspieranej przez Unię, czyli technologii otwartej umożliwiającej interoperacyjność i interaktywność, po drugie, że dotacje odpowiadały dodatkowym kosztom związanym z zastosowaniem tej technologii, po trzecie, że dotacje te były zgodne z zaleceniami Unii, a po czwarte, że nie przysparzały one korzyści gospodarczej. Komisja nie wzięła wreszcie pod uwagę okoliczności, że prawdziwe zakłócenie konkurencji na rynku było wynikiem stosowania polityki sprzyjania standardom zamkniętym, różnic istniejących między standardem otwartym a zamkniętym, oraz faktu, że dotacje rekompensowały koszty związane z wykonaniem zobowiązań nałożonych w drodze ustawy.
- ¹¹⁵ Po drugie, rozważania przedstawione w pkt 93–96 skargi i podsumowane w tytule 3.2 lit. a) „Pozwana popełniła oczywisty błąd w ocenie” nie zawierają argumentów służących uzasadnieniu zarzutu drugiego, lecz wprowadzają argumenty służące uzasadnieniu trzech części zarzutu drugiego, które przedstawiono w tytule 3.2 lit. b) „Pozwana przekroczyła zakres uznania i popełniła oczywisty błąd w ocenie okoliczności faktycznych oraz w ocenie sytuacji, uznając że [zakwestionowane] przepisy są niezgodne ze wspólnym rynkiem”.
- ¹¹⁶ Otóż w pkt 96 skargi, który poprzedza tytuł 3.2 lit. b), skarżąca twierdzi, że, nie dokonując prawidłowej analizy kontekstu gospodarczego, Komisja popełniła oczywisty błąd w ocenie zakwestionowanych przepisów, a tym samym – oczywisty błąd, uznając że przepisy te są niezgodne ze wspólnym rynkiem.

- 117 W świetle powyższych rozważań zarzut niedopuszczalności podniesiony przez Komisję w odniesieniu do argumentów przedstawionych w pkt 93–96 skargi należy oddalić jako bezzasadny.

W przedmiocie pierwszej części zarzutu drugiego, w ramach której skarżąca twierdzi, iż wniosek, że zakwestionowane przepisy nie stanowią środka zaradczego na zawodność rynku, obarczony jest błędem

— Argumenty stron

- 118 Skarżąca twierdzi, że, uznając zakwestionowane przepisy za niezgodne z art. 87 ust. 3 lit. c) WE, Komisja popełniła oczywisty błąd w ocenie i w niewystarczającym stopniu zbadała rynek, którego dotyczy zaskarżona decyzja, z czterech następujących powodów.
- 119 Po pierwsze, skarżąca kwestionuje zawarty w zaskarżonej decyzji wniosek, że wyznaczenie ostatecznej daty przejścia na system cyfrowy sprawiło, iż zakwestionowane przepisy stały się nieadekwatne. Wniosek ten nie tylko stoi w sprzeczności ze stanowiskiem prezentowanym przez Komisję w jej wcześniejszych decyzjach dotyczących dziedziny naziemnej telewizji cyfrowej, lecz świadczy również o tym, że Komisja nie oceniła należyście okoliczności istnienia zawodności rynku, związanych z problemem koordynacji działań funkcjonujących na nim podmiotów gospodarczych.
- 120 Po drugie, skarżąca podnosi, że zakwestionowane przepisy miały na celu zrekomensowanie kosztów cyfryzacji, jakie musieliby ponieść konsumenci

chcący uzyskać dekoder w technologii otwartej, umożliwiający interoperacyjność i interaktywność.

- 121 Po trzecie skarżąca twierdzi, że w zaskarżonej decyzji nie potraktowano występowania skutków ubocznych jako symptomów zawodności rynku. Otóż według skarżącej Komisja uznała w zaskarżonej decyzji, w sposób arbitralny i bez żadnego obiektywnego uzasadnienia, że dotowanie dekoderów w technologii otwartej i ponoszenie wynikających stąd kosztów „jazdy na gapę” jest normalnym sposobem postępowania nadawców telewizji naziemnych. Tymczasem skarżąca nie miała żadnego interesu w dotowaniu dekoderów i sprzyjaniu przez to swym konkurentom, gdyż mogła bez problemu kontynuować czerpanie korzyści na rynku telewizji analogowej.
- 122 Ponadto Komisja nie wzięła pod uwagę faktu, że zakwestionowane przepisy nie zakłócają konkurencji, lecz zachęcają do korzystania ze standardów otwartych oraz z interaktywności, zgodnie z zaleceniami Unii. Ponadto, odsyłając do załącznika A.8, skarżąca twierdzi, że Komisja nie zrozumiała właściwie kontekstu regulacyjnego i uwarunkowań dotyczących rozwoju rozpatrywanego rynku. Skarżąca kwestionuje wreszcie okoliczność, że w zaskarżonej decyzji Komisja nie wzięła także pod uwagę kosztów związanych z utrzymującą się niejasnością zasad przyznawania częstotliwości oraz twierdzi, że Komisja popełniła błąd, uznając w motywie 157 zaskarżonej decyzji, iż koncesje dotyczące telewizji analogowej zostały przyznane nie w drodze przetargu i bez wskazania terminu ich ważności.
- 123 Po czwarte, skarżąca zarzuca Komisji to, iż nie zdołała ona wykazać, na jakiej podstawie twierdzi, że zakwestionowane przepisy nie sprzyjały innowacjom, mimo iż przyznaje, że umożliwiły one obniżenie cen dekoderów interaktywnych, sprowadzając je do poziomu cen dekoderów podstawowych.

- 124 Komisja podnosi, że argumentacja skarżącej jest oczywiście błędna i że jest ona wynikiem „wypaczonej” interpretacji zaskarżonej decyzji. Komisja wyraźnie przyznała, że zakwestionowane przepisy mogły służyć celowi leżącemu w interesie ogólnym, jakim jest przechodzenie na standard otwarty i interaktywny w omawianej dziedzinie. Ponadto okoliczność, że zakwestionowane przepisy mogły przyczyniać się do zaradzenia w pewnym stopniu zawodności rynku, nie została kategorycznie wykluczona. Jednakże żaden z tych względów nie może stanowić uzasadnienia dla wyłączenia platformy cyfrowej z zakresu zastosowania dotacji.

— Ocena Sądu

- 125 W pierwszej kolejności skarżąca podnosi zarzut naruszenia art. 87 ust. 3 lit. c) WE, kwestionując ocenę Komisji, zgodnie z którą dotacje na zakup dekodów cyfrowych nie były konieczne do rozwiązania problemu koordynacji działań podmiotów gospodarczych, skoro problem ten rozwiązało wprowadzenie ostatecznej daty przejścia na system cyfrowy. Aby pomoc państwa mogła zostać uznana za zgodną ze wspólnym rynkiem w rozumieniu art. 87 ust. 3 lit. c) WE, musi ona służyć realizacji celu leżącego w interesie ogólnym, a także być niezbędna i proporcjonalna do jego realizacji. Celem leżącym w interesie ogólnym, którego realizacji służą rzekomo zakwestionowane przepisy, jest zaradzenie zawodności rynku związanej w szczególności z problemem dotyczącym koordynacji działań podmiotów gospodarczych, utrudniającym rozwój nadawania w systemie cyfrowym. Tymczasem bez konieczności badania, czy – jak twierdzi skarżąca – w zaskarżonej decyzji Komisja zajęła stanowisko odmienne od stanowiska prezentowanego przez nią we wcześniejszych decyzjach dotyczących dziedziny naziemnej telewizji cyfrowej, Sąd uważa, iż w omawianej sytuacji problem koordynacji działań podmiotów gospodarczych mógł zostać rozwiązany dzięki wyznaczeniu ostatecznej daty przejścia na system cyfrowy, wobec czego dotowanie zakupu dekodów cyfrowych nie było konieczne.

126 W motywie 146 zaskarżonej decyzji Komisja podkreśla bowiem, że obecni już na rynku nadawcy telewizyjni musieli uznać wyznaczenie terminu ustawowego zaprzestania transmisji w systemie analogowym za fakt prawny i rozpocząć w związku z tym opracowywanie nowych strategii handlowych. W motywie 147 zaskarżonej decyzji wskazano w każdym razie, że, ze względu na znaczny rozmiar rynku naziemnej telewizji we Włoszech, ryzyko nieosiągnięcia odpowiedniej liczby konsumentów – wynikające z istnienia problemu dotyczącego koordynacji działań podmiotów gospodarczych – nie jest tak duże, by operatorzy komercyjni nie byli w stanie mu sprostać. Argument skarżącej należy zatem oddalić.

127 Po drugie, w odniesieniu do argumentu, że na mocy zakwestionowanych przepisów przyznano konsumentom rekompensatę, należy zaznaczyć, iż argument ten – co podkreśla Komisja w motywie 148 zaskarżonej decyzji – choć uzasadnia pomoc przyznaną konsumentom, nie uzasadnia jednak dyskryminacji różnych platform, ponieważ ukierunkowanie konsumentów na platformę cyfrową, czym skutkują w szczególności zakwestionowane przepisy, nie jest konieczne. Analizowany argument należy zatem oddalić jako bezzasadny.

128 Po trzecie, błędne jest twierdzenie skarżącej, że w zaskarżonej decyzji Komisja nie potraktowała występowania skutków ubocznych jako symptomów zawodności rynku. W motywie 160 zaskarżonej decyzji Komisja wyraźnie zwróciła bowiem uwagę na skutki uboczne, które to przejście pociąga za sobą, oraz na problemy z „gapowiczami”, jakie mogą z tego powodu się pojawić. Jednakże – co podkreśla Komisja w tym samym motywie – powyższe okoliczności nie mogą uzasadniać selektywnego charakteru pomocy przyznanej telewizji naziemnej z wykluczeniem konkurencyjnej platformy satelitarnej. Omawiany argument należy zatem oddalić jako bezzasadny.

129 Po czwarte, z tych samych względów należy oddalić argument skarżącej, w ramach którego twierdzi ona, iż Komisja nie zdołała wykazać, że zakwestionowane przepisy nie sprzyjały innowacjom. W motywie 162 zaskarżonej decyzji Komisja wyraźnie przyznała, że zakwestionowane przepisy umożliwiły zrównanie ceny dekodерów interaktywnych z ceną modeli prostszych, niedostosowanych do usług interaktywnych.

Jednakże, chociaż zakwestionowane przepisy promują innowacyjność, zachęcając do korzystania z dekodерów interaktywnych i interoperacyjnych, to jednak promowanie to nie może uzasadniać – co wynika z pkt 57 i 60 powyżej – wyłączenia platformy satelitarnej z zakresu ich zastosowania.

- ¹³⁰ W świetle całości powyższych rozważań pierwszą część zarzutu drugiego należy oddalić jako bezzasadną.

W przedmiocie części drugiej zarzutu drugiego, w ramach której skarżąca twierdzi, iż wniosek, że zakwestionowane przepisy nie są instrumentem koniecznym ani proporcjonalnym do zaradzenia zawodności rynku, obarczony jest błędem

— Argumenty stron

- ¹³¹ Skarżąca twierdzi, że Komisja popełniła oczywisty błąd w ocenie, uznając, iż zakwestionowane przepisy nie były instrumentem koniecznym ani proporcjonalnym do zaradzenia zawodności rynku. Odnosząc się konkretnie do kwestii proporcjonalności przepisów skarżąca podnosi z jednej strony, że dotyczą one jedynie dodatkowych kosztów interoperacyjności i interaktywności, a także kosztów, jakie poniosła ona w związku z wykonaniem określonych ustawowo obowiązków, a z drugiej strony,

że stosowanie tych przepisów było ograniczone w czasie, bowiem traciły one moc z dniem 1 grudnia 2005 r.

- ¹³² Komisja podnosi, że argumenty skarżącej należy oddalić jako bezzasadne, gdyż nie wzięto w nich pod uwagę zasady neutralności technologicznej.

— Ocena Sądu

- ¹³³ Nawet jeśli prawdziwe są twierdzenia skarżącej, że zakwestionowane przepisy były konieczne i proporcjonalne do zaradzenia zawodności rynku, to jednak okoliczność ta nie może uzasadniać wyłączenia nadawców satelitarnych z zakresu ich zastosowania.

- ¹³⁴ Ponieważ to właśnie okoliczność braku neutralności technologicznej skłoniła Komisję do uznania pomocy za niezgodną ze wspólnym rynkiem, należy oddalić argumenty przedstawione w uzasadnieniu drugiej części zarzutu drugiego.

- ¹³⁵ W świetle całości powyższych rozważań zarzut drugi należy oddalić jako bezzasadny.

W przedmiocie zarzutu trzeciego dotyczącego naruszenia art. 253 WE

Argumenty stron

- ¹³⁶ Skarżąca utrzymuje, że zaskarżona decyzja nie jest wystarczająco uzasadniona, przez co jest niezgodna z art. 253 WE zarówno w odniesieniu do kwestii istnienia pomocy państwa, jak i kwestii jej zgodności ze wspólnym rynkiem.
- ¹³⁷ Co się tyczy kwestii istnienia pomocy państwa, skarżąca zarzuca Komisji w szczególności to, że nie wyjaśniła, jakie jest rzeczywiste źródło zakłócenia bądź ryzyka wystąpienia zakłócenia konkurencji na wspólnym rynku. Z jednej strony bowiem Komisja nie opisała już na wstępie w prawidłowy sposób rynku, którego dotyczy zaskarżona decyzja, ani sytuacji na nim panującej. Z drugiej strony w decyzji tej Komisja nie zbadała kwestii, czy zakłócenie było rzeczywiste lub prawdopodobne. Ponadto Komisja nie uzasadniła, dlaczego wykluczyła producentów dekodek z kategorii beneficjentów zakwestionowanych przepisów. Komisja nie przedstawiła wreszcie wystarczającego uzasadnienia kwestii rzekomego wzrostu oglądalności ani rzekomego obniżenia kosztów penetracji rynku telewizji płatnej.
- ¹³⁸ Co się tyczy kwestii ewentualnej zgodności zakwestionowanych przepisów ze wspólnym rynkiem, w zaskarżonej decyzji nie wyjaśniono, czy problem polega na tym, że kryterium neutralności technologicznej nie zostało rzekomo spełnione, czy też na tym, że obniżeniu uległy koszty penetracji rynku telewizji płatnej.

- 139 Komisja popierana przez spółkę Sky Italia twierdzi, że jej decyzja jest wystarczająco uzasadniona i że odpowiada ona wymogom określonym w art. 253 WE.

Ocena Sądu

- 140 Po pierwsze należy przypomnieć, że zgodnie z orzecznictwem zarzut naruszenia art. 253 WE jest zarzutem odrębnym od zarzutu oczywistego błędu w ocenie. O ile pierwszy z nich, dotyczący braku lub niewystarczającego uzasadnienia, opiera się na naruszeniu istotnych wymogów proceduralnych i stanowi bezwzględną przeszkodę procesową, którą sąd wspólnotowy winien uwzględnić z urzędu, o tyle drugi, dotyczący materialnej zgodności decyzji z prawem, opiera się na naruszeniu reguły prawnej związanej ze stosowaniem traktatu i może być badany przez sąd wspólnotowy tylko wówczas, gdy skarżący go podniósł. Obowiązek uzasadnienia i zasadność uzasadnienia są więc oddzielnymi kwestiami (wyrok Trybunału z dnia 2 kwietnia 1998 r. w sprawie C-367/95 P Komisja przeciwko Sytraval i Brink's France, Rec. s. I-1719, pkt 67).
- 141 Po drugie, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, uzasadnienie powinno ukazywać w jasny i jednoznaczny sposób tok rozumowania instytucji, po pierwsze, tak aby zainteresowani mogli zapoznać się z uzasadnieniem danego aktu oraz aby mogli bronić swych praw i zweryfikować zasadność decyzji, a po drugie, tak aby sąd mógł sprawować kontrolę zgodności aktu z prawem (ww. w pkt 140 wyrok w sprawie Komisja przeciwko Sytraval i Brink's France, pkt 63; wyroki Sądu: z dnia 6 marca 2003 r. w sprawach połączonych T-228/99 i T-233/99 Westdeutsche Landesbank Girozentrale i Land Nordrhein-Westfalen przeciwko Komisji, Rec. s. II-435, pkt 278, i z dnia 14 stycznia 2004 r. w sprawie T-109/01 Fleuren Compost przeciwko Komisji, Rec. s. II-127, pkt 119).

- ¹⁴² Ponadto nie ma wymogu, by uzasadnienie wyszczególniało wszystkie istotne elementy faktyczne i prawne, ponieważ ocena, czy uzasadnienie aktu spełnia wymogi art. 253 WE, winna opierać się nie tylko na jego brzmieniu, ale także uwzględniać okoliczności jego wydania, jak również całość przepisów prawa regulującego daną dziedzinę (wyrok Trybunału z dnia 22 marca 2001 r. w sprawie C-17/99 Francja przeciwko Komisji, Rec. s. I-2481, pkt 36; wyrok Sądu z dnia 15 czerwca 2000 r. w sprawach połączonych T-298/97, T-312/97, T-313/97, T-315/97, od T-600/97 do T-607/97, T-1/98, od T-3/98 do T-6/98 i T-23/98, Rec. s. II-2319, pkt 175, i ww. w pkt 141 wyrok w sprawie Westdeutsche Landesbank Girozentrale i Land Nordrhein-Westfalen przeciwko Komisji, pkt 279).
- ¹⁴³ W szczególności Komisja nie musi zajmować stanowiska wobec wszystkich argumentów zainteresowanych stron, wystarczy bowiem przedstawienie faktów i względów prawnych o zasadniczym znaczeniu dla decyzji (wyrok Sądu z dnia 8 czerwca 1995 r. w sprawie T-459/93, Rec. s. II-1675, pkt 31, i ww. w pkt 141 wyrok w sprawie Westdeutsche Landesbank Girozentrale i Land Nordrhein-Westfalen przeciwko Komisji, pkt 280). Tak więc Trybunał orzekł już, że Komisja nie jest zobowiązana do tego, by ustosunkować się do kwestii, które są oczywiście niezwiązane ze sprawą, bez znaczenia lub wyraźnie drugorzędne (ww. w pkt 140 wyrok w sprawie Komisja przeciwko Sytraval i Brink's France, pkt 64).
- ¹⁴⁴ Po trzecie, w odniesieniu do oceny środka pomocy, obowiązek uzasadnienia wymaga wskazania powodów, dla których Komisja uznaje, że dana pomoc objęta jest zakresem przedmiotowym art. 87 ust. 1 WE (ww. w pkt 141 wyrok w sprawie Westdeutsche Landesbank Girozentrale przeciwko Komisji, pkt 281).
- ¹⁴⁵ Po czwarte, co się tyczy kwestii istnienia zakłócenia konkurencji na wspólnym rynku, należy przypomnieć, iż zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, o ile Komisja jest zobowiązana przywołać w uzasadnieniu decyzji przynajmniej okoliczności, w jakich pomoc została przyznana, ponieważ okoliczności te pozwalają wykazać, że pomoc ta może wywierać wpływ na wymianę handlową między państwami członkowskimi

i zakłócać konkurencję lub stwarzać takie ryzyko, o tyle nie ma ona obowiązku dokonywania analizy ekonomicznej dotyczącej rzeczywistej sytuacji na danym rynku, udziału w rynku przedsiębiorstw będących beneficjentami pomocy, pozycji przedsiębiorstw konkurencyjnych i wymiany handlowej między państwami członkowskimi. Ponadto, w przypadku pomocy przyznanej bezprawnie, Komisja nie jest zobowiązana do wykazania rzeczywistych skutków takiej pomocy dla konkurencji i wymiany handlowej między państwami członkowskimi. Taki obowiązek bowiem powodowałby, że państwa członkowskie wypłacające nielegalną pomoc znalazłyby się w pozycji uprzywilejowanej w stosunku do tych państw, które dokonały zgłoszenia planów pomocy (zob. podobnie wyroki Sądu: z dnia 29 września 2000 r. w sprawie T-55/99 CETM przeciwko Komisji, Rec. s. II-3207, pkt 100 i 102–103, z dnia 11 lipca 2002 r. w sprawie T-152/99 HAMSA przeciwko Komisji, Rec. s. II-3049, pkt 225, i z dnia 8 lipca 2004 r. w sprawie T-1198/01 Technische Glaswerke Ilmenau przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-2717, pkt 215).

¹⁴⁶ W szczególności wystarczy, by Komisja ustaliła, że sporna pomoc wpływa na wymianę handlową pomiędzy państwami członkowskimi i zakłóca konkurencję lub grozi jej zakłóceniem, bez konieczności określenia zakresu rynku, którego to zakłócenie dotyczy (zob. wyroki Sądu: z dnia 6 września 2006 r. w sprawach połączonych T-304/04 i T-316/04 Włochy przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-64*, pkt 64, i z dnia 11 lutego 2009 r. w sprawie T-25/07 Iride i Iride Energia przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-245, pkt 109 i przytoczone tam orzecznictwo).

¹⁴⁷ To właśnie w świetle tego orzecznictwa należy ocenić, czy w niniejszej sprawie Komisja wystarczająco uzasadniła zaskarżoną decyzję.

¹⁴⁸ Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutu braku wystarczającego uzasadnienia zaskarżonej decyzji co do kwestii przeprowadzenia dowodu na okoliczność istnienia zakłócenia konkurencji lub ryzyka wystąpienia takiego zakłócenia, Sąd zwraca uwagę, że w motywach 102 – 114 zaskarżonej decyzji Komisja zbadała wpływ zaskarżonych przepisów na konkurencję oraz wymianę handlową między państwami członkowskimi.

- ¹⁴⁹ Po pierwsze, co się tyczy zagadnienia wpływu zakwestionowanych przepisów na konkurencję, należy zaznaczyć, iż w motywach 102–111 zaskarżonej decyzji Komisja zbadała tę kwestię w odniesieniu do nadawców. Otóż w motywie 105 zaskarżonej decyzji Komisja wskazała, iż zamierza podtrzymać swe stanowisko przedstawione w decyzji o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego, zgodnie z którym w wyniku przyznania korzyści nadawcom i operatorom sieci naziemnych pokrzywdzeni zostali nadawcy wykorzystujący inne platformy.
- ¹⁵⁰ Na poparcie swego stanowiska w tej kwestii, a także w celu wykazania – zgodnie z art. 87 ust. 1 WE – że zakwestionowane przepisy zakłócają konkurencję, ponieważ przyznają korzyść selektywną, Komisja stwierdziła w motywie 106 zaskarżonej decyzji, iż istnieje pewien stopień zastępowalności między ofertą płatnej naziemnej telewizji cyfrowej a ofertą płatnej telewizji satelitarnej. W tym kontekście Komisja uznała, że „w momencie, gdy naziemna platforma cyfrowa uruchomi usługi płatnej telewizji i odniesie sukces na tym rynku – również dzięki dotacjom na dekodery – będzie w stanie konkurować z usługami analogowymi dostarczany na alternatywnych platformach”.
- ¹⁵¹ Sąd zwraca także uwagę, że na poparcie swego wniosku w motywie 107 zaskarżonej decyzji Komisja powołała się na rozwój sytuacji w innych państwach członkowskich.
- ¹⁵² Co więcej w motywie 109 zaskarżonej decyzji Komisja przypomniała, że Autorità garante della concorrenza e del mercato (urząd ochrony konkurencji i rynku) uznał, iż nadawcy korzystający z różnych rodzajów platform mogli uważać się za potencjalnych konkurentów na włoskim rynku telewizji płatnej.

- 153 Ponadto w motywie 111 zaskarżonej decyzji Komisja z jednej strony powołała się na badania potwierdzające, że wejście na rynek telewizji płatnej po obniżonych kosztach skutkuje zakłóceniem konkurencji, a z drugiej strony wskazała, iż liczby podane przez Sky Italia także potwierdzają opinię, że w ramach rynku płatnej telewizji odnotowuje się pewien stopień konkurencyjności.
- 154 Należy wreszcie stwierdzić, że w motywie 108 zaskarżonej decyzji Komisja wyraźnie podkreśliła, że dotacje zostały przyznane w decydującym momencie, tj. w momencie, w którym wielu widzów naziemnej telewizji analogowej musiało stawić czoła przejściu na telewizję cyfrową i mogło wybrać między zainwestowaniem w odbiornik sygnału naziemnego lub satelitarnego.
- 155 Ze wszystkich wyżej wskazanych względów należy stwierdzić, że Komisja nie naruszyła obowiązku uzasadnienia w odniesieniu do kwestii wpływu zakwestionowanych przepisów na konkurencję.
- 156 Po drugie, co się tyczy kwestii wpływu zakwestionowanych przepisów na wymianę handlową między państwami członkowskimi, z motywów 113 i 114 zaskarżonej decyzji wynika, że Komisja uznała, iż rynki usług nadawania telewizyjnego i usług sieciowych są otwarte na konkurencję międzynarodową i że, ze względu na to, iż przepisy te w sposób selektywny sprzyjają określonym operatorom sieci lub określonym nadawcom, dochodzi do zakłócenia konkurencji na niekorzyść ewentualnych podmiotów gospodarczych pochodzących z innych państw członkowskich. Komisja uznała zatem, że zakwestionowane przepisy wpływają na wymianę handlową między państwami członkowskimi.
- 157 W świetle orzecznictwa przywołanego w pkt 145 i 146 powyżej należy stwierdzić, że Komisja w należyty sposób uzasadniła zaskarżoną decyzję w odniesieniu do kwestii, czy zakwestionowane przepisy mogą wpłynąć na wymianę handlową między państwami członkowskimi.

158 Co więcej, nawet przy założeniu, że zarzut naruszenia art. 253 WE polegającego według skarżącej na tym, iż w zaskarżonej decyzji Komisja uznała zakwestionowane przepisy za pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1, ma charakter bardziej ogólny, Sąd zwraca uwagę iż w omawianej decyzji Komisja zbadała, czy spełnione zostały wszystkie przesłanki przewidziane w tym postanowieniu. Otóż po pierwsze, w motywie 80 zaskarżonej decyzji instytucja ta zbadała, czy zastosowanie zaskarżonych przepisów wymagało użycia zasobów państwowych. Po drugie, w motywach 81–101 zaskarżonej decyzji zbadała ona, czy zakwestionowane przepisy przysparzały selektywnej korzyści gospodarczej ich beneficjentom. Po trzecie, w motywach 102–112 zaskarżonej decyzji ustaliła, czy przepisy te zakłócały konkurencję lub groziły jej zakłóceniem. Po czwarte wreszcie, w motywach 113 i 114 zaskarżonej decyzji Komisja oceniła, czy zakwestionowane przepisy mogą wpływać na wymianę handlową między państwami członkowskimi.

159 W drugiej kolejności skarżąca zarzuca Komisji to, że ta w zaskarżonej decyzji nie wskazała, czy powodem uznania zakwestionowanych przepisów za niezgodne ze wspólnym rynkiem było niespełnienie kryterium neutralności technologicznej czy też rzekome obniżenie kosztów penetracji rynku telewizji płatnej. W tym względzie wystarczy przypomnieć, jak stwierdził już Sąd w pkt 109 powyżej, iż z zaskarżonej decyzji, a w szczególności z motywów 104, 135 i 140 wyraźnie wynika, że niezgodność zakwestionowanych przepisów ze wspólnym rynkiem ma ścisły związek z naruszeniem zasady neutralności technologicznej i że w decyzji o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego Komisja zasygnalizowała swe wątpliwości co do tego, czy zaskarżone przepisy nie naruszają zasady neutralności technologicznej. Wobec powyższego rozpatrywany argument należy także oddalić jako bezzasadny.

160 W trzeciej kolejności, co się tyczy sytuacji, w jakiej znajdowali się producenci dekodów, należy stwierdzić, że Komisja uzasadniła zaskarżoną decyzję w wymagany prawem sposób. Odnosząc się bowiem do kwestii istnienia pomocy, w motywach 120 – 123 zaskarżonej decyzji, po ponownym zasygnalizowaniu wątpliwości wyrażonych podczas wszczęcia formalnego postępowania wyjaśniającego, Komisja stwierdziła, iż nie jest możliwe całkowite wykluczenie ewentualności zakłócenia konkurencji między producentami dekodów. Dodała jednak, że w odniesieniu do tych producentów zakwestionowane przepisy były w każdym razie zgodne ze wspólnym rynkiem.

W tym względzie w motywie 168 zaskarżonej decyzji Komisja podniosła, że zakwestionowane przepisy należy uznać za konieczne i proporcjonalne do realizacji celu leżącego w interesie ogólnym, skoro skorzystać z nich mogli wszyscy producenci deko-derów, w tym także producenci mający siedziby w innych państwach członkowskich.

- ¹⁶¹ Należy zatem stwierdzić, że Komisja w należyty sposób uzasadniła zawarte w zaskarżonej decyzji wnioski, że zakwestionowane przepisy, z jednej strony, są objęte zakresem zastosowania art. 87 ust. 1 WE, a z drugiej strony, są niezgodne z traktatem WE.
- ¹⁶² Ze wszystkich wyżej wskazanych względów należy stwierdzić, że zaskarżona decyzja spełnia wymogi określone w art. 253 WE. Wobec tego zarzut trzeci należy oddalić jako bezzasadny.

W przedmiocie zarzutu czwartego dotyczącego naruszenia art. 14 rozporządzenia nr 659/1999, a także zasad ochrony uzasadnionych oczekiwań oraz pewności prawa

Argumenty stron

- ¹⁶³ Skarżąca utrzymuje, że w zaskarżonej decyzji naruszono art. 14 rozporządzenia nr 659/1999 w zakresie, w jakim stanowi on, iż Komisja nie wymaga odzyskania pomocy, jeżeli byłoby to sprzeczne z ogólną zasadą prawa wspólnotowego.

- 164 W pierwszej kolejności skarżąca twierdzi, że w zaskarżonej decyzji naruszono zasadę ochrony uzasadnionych oczekiwań, gdyż wyjątkowe okoliczności wywołały u niej przeświadczenie, że zakwestionowane przepisy nie stanowią pomocy państwa.
- 165 W tym względzie skarżąca podnosi po pierwsze, że żywiła ona uzasadnione przeświadczenie, iż zakwestionowane przepisy są zgodne z prowadzoną przez Komisję polityką wspierania systemów cyfrowych, zważywszy, iż w pkt 3.4.2 komunikatu COM (2004) 541 wersja ostateczna z dnia 30 lipca 2004 r. w sprawie interoperacyjności usług interaktywnej telewizji cyfrowej (zwanego dalej „komunikatem”) Komisja wskazała, że bezpośrednie dotacje na rzecz konsumentów stanowią środek, dzięki któremu państwa członkowskie mogą zachęcać do zakupu dekodерów umożliwiających interaktywność i interoperacyjność, tym bardziej, że komunikat ten zawierał wyraźne odniesienie do dotacji włoskich.
- 166 Po drugie, zważywszy, że pojęcie bezpośrednich beneficjentów pomocy państwa nie zostało jeszcze jasno zdefiniowane w orzecznictwie, nie można zasadnie oczekiwać, że staranny podmiot gospodarczy uzna, iż przyznanie pomocy konsumentom uczyni z niego nie tylko beneficjenta pośredniego tej pomocy, ale także jej jedyne go beneficjenta, z wyłączeniem wszelkich innych potencjalnych beneficjentów pośrednich. Skarżąca utrzymuje w tym względzie, że innych potencjalnych beneficjentów należałoby także uznać za beneficjentów pośrednich, ze wszystkimi konsekwencjami, jakie miałyby to dla kwestii odzyskania pomocy.
- 167 W drugiej kolejności skarżąca podnosi, że w zaskarżonej decyzji naruszono także zasadę pewności prawa, gdyż zaproponowana w motywach 191–205 tej decyzji metoda obliczania wysokości pomocy podlegającej odzyskaniu nie jest ani skuteczna, ani przejrzysta, ani adekwatna. Po pierwsze, trudne, a wręcz niemożliwe, jest określenie dokładnej wartości jednego z wykorzystanych w ramach tej metody parametrów,

a mianowicie przyrostu liczby widzów telewizji płatnej, uzyskanego wyłącznie dzięki zastosowaniu zakwestionowanych przepisów. Komisja nie zdołała w tym względzie wykazać, że klienci kupowali dotowane dekodery w celu uzyskania dostępu do usług telewizji płatnej. Po drugie, określenie wysokości kwoty pomocy oraz odsetek od tej kwoty jest niezwykle trudne. W tym względzie Komisja powinna była przynajmniej zbadać zaproponowany model, a może nawet porównać go z innymi możliwymi do wykorzystania modelami, zwłaszcza, że żadna ze stron postępowania nie była w stanie w taki czy inny sposób określić wysokości domniemanej pomocy.

- ¹⁶⁸ Komisja popierana przez Sky Italia twierdzi, że argumenty podniesione przez skarżącą w odniesieniu do metody obliczania wysokości pomocy dotyczą nie tyle kwestii zgodności z prawem zaskarżonej decyzji, co kwestii jej wykonania. Należy je zatem odrzucić jako niedopuszczalne. Ponadto zaskarżona decyzja jest zgodna z ogólnymi zasadami prawa wspólnotowego, jakimi są zasada ochrony uzasadnionych oczekiwań i zasada pewności prawa. Zgodnie z art. 14 rozporządzenia nr 659/1999 Komisja była zatem zobowiązana do nakazania odzyskania kwestionowanej pomocy.

Ocena Sądu

- ¹⁶⁹ Przede wszystkim należy przypomnieć, że cofnięcie pomocy przyznanej bezprawnie w drodze nakazania jej zwrotu stanowi logiczną konsekwencję stwierdzenia jej niezgodności z prawem. Zobowiązanie państwa członkowskiego do cofnięcia pomocy uznanej przez Komisję za niezgodną ze wspólnym rynkiem ma bowiem na celu przywrócenie dawnego stanu rzeczy [zob. wyrok z dnia 5 sierpnia 2003 r. w sprawach połączonych T-116/01 i T-118/01 P & O European Ferries (Vizcaya) i Diputación Foral de Vizcaya przeciwko Komisji, Rec. s. II-2957, pkt 223, i przytoczone tam orzecznictwo], gdyż oznacza utratę przez beneficjenta korzyści, którą faktycznie

uzyskał on względem swych konkurentów (zob. wyroki Trybunału: z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie C-310/99 Włochy przeciwko Komisji, Rec. s. I-2289, pkt 99, i z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie C-277/00 Niemcy przeciwko Komisji, Rec. S. I-3925, pkt 75, i przytoczone tam orzecznictwo).

- 170 Ponadto należy zwrócić uwagę, że zgodnie z art. 14 ust. 1 rozporządzenia nr 659/1999 w przypadku, gdy podjęte zostały decyzje negatywne w sprawach pomocy przyznanej bezprawnie, Komisja podejmuje decyzję, że zainteresowane państwo członkowskie podejmie wszelkie konieczne środki w celu odzyskania pomocy od beneficjenta. Przepis ten stanowi jednak dalej, że Komisja nie wymaga odzyskania pomocy, jeżeli byłoby to sprzeczne z ogólną zasadą prawa wspólnotowego.
- 171 W niniejszej sprawie skarżąca podnosi, że odzyskanie pomocy jest niezgodne, z jednej strony, z zasadą ochrony uzasadnionych oczekiwań, i, z drugiej strony, z zasadą pewności prawa.
- 172 Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzucanego naruszenia zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań, należy przypomnieć, iż zgodnie z utrwalonym orzecznictwem mające rangę zasady podstawowej prawo do domagania się ochrony uzasadnionych oczekiwań przysługuje każdej jednostce będącej w sytuacji, z której wynika, że administracja wspólnotowa, udzielając jej precyzyjnych zapewnień, doprowadziła do powstania u niej uzasadnionych oczekiwań. Takimi zapewnieniami są niezależnie od formy, w jakiej są one przekazywane, dokładne, bezwarunkowe i spójne informacje pochodzące z uprawnionych i wiarygodnych źródeł (wyrok Sądu z dnia 21 lipca 1998 r. w sprawach połączonych T-66/96 i T-221/97 Mellett przeciwko Trybunałowi Sprawiedliwości, RecFP s. I-A-449 i II-1305, pkt 104 i 107). Natomiast nikt nie może powoływać się na naruszenie tej zasady w przypadku braku precyzyjnych zapewnień, których udzieliłaby mu administracja (wyroki Sądu: z dnia 18 stycznia 2000 r. w sprawie T-290/97 Mehibas Dordtselaan przeciwko Komisji, Rec. s. II-15, pkt 59, i z dnia 19 marca 2003 r. w sprawie T-273/01 Innova Privat-Akademie przeciwko Komisji, Rec. s. II-1093, pkt 26).

- 173 Należy przypomnieć, że z utrwalonego orzecznictwa w dziedzinie pomocy państwa wynika, iż, biorąc pod uwagę obowiązkowy charakter kontroli pomocy państwa sprawowanej przez Komisję na mocy art. 88 WE, przedsiębiorstwa będące beneficjentami pomocy mogą co do zasady powoływać się na uzasadnione oczekiwania co do prawidłowości tej pomocy tylko wówczas, gdy taka pomoc została przyznana zgodnie z procedurą przewidzianą w tym postanowieniu. Staranny uczestnik obrotu gospodarczego powinien bowiem być zazwyczaj w stanie upewnić się, że ta procedura została zachowana, nawet jeśli za bezprawny charakter decyzji o przyznaniu pomocy odpowiedzialne jest zainteresowane państwo ze względu na to, iż odwołanie pomocy jest sprzeczne z zasadą dobrej wiary (zob. wyrok Sądu z dnia 12 września 2007 r. w sprawach połączonych T-239/04 i T-323/04 Włochy i Brandt Italia przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-3265, pkt 154, i przytoczone tam orzecznictwo).
- 174 Skarżąca utrzymuje jednak, iż w rozpatrywanej sytuacji zaistniały dwie wyjątkowe okoliczności będące podstawą jej uzasadnionych oczekiwań co do prawidłowości zakwestionowanych przepisów.
- 175 Po pierwsze, powołuje się ona na treść pkt 3.4.2 komunikatu, który odnosi się wyraźnie do zakwestionowanych przepisów i wskazuje, że państwa członkowskie mogą przyznawać dotacje na rzecz konsumentów.
- 176 Tymczasem, wbrew twierdzeniom skarżącej, wzmianka poczyniona w pkt 3.4.2 komunikatu nie stanowi zapewnienia Komisji co do prawidłowości zakwestionowanych przepisów. Wręcz przeciwnie, zważywszy, że w punkcie tym Komisja wyraźnie wskazała, iż „dotacje te winny być neutralne pod względem technologicznym, winny zostać zgłoszone oraz winny być zgodne z regułami dotyczącymi pomocy państwa”, komunikat nie mógł wzbudzić po stronie starannego podmiotu gospodarczego uzasadnionych oczekiwań co do zgodności zakwestionowanych przepisów z regułami dotyczącymi pomocy państwa. Staranny podmiot gospodarczy powinien bowiem wiedzieć nie tylko to, że zakwestionowane przepisy nie były neutralne pod względem technologicznym, ale także to, że nie zostały one zgłoszone Komisji i że nie zostały przez nią zatwierdzone.

- 177 Po drugie, oddalić należy także argument skarżącej, w ramach którego twierdzi ona, iż pośrednia forma pomocy również stanowiła wyjątkową okoliczność, która mogła wzbudzić uzasadnione oczekiwania. Jak każdy staranny podmiot gospodarczy, skarżąca powinna była bowiem wiedzieć, że pośredni charakter pomocy nie ma żadnego związku z kwestią jej odzyskania. W tym względzie należy w szczególności podkreślić, że – wbrew twierdzeniom skarżącej – pomoc na rzecz konsumentów stanowi jedną z dobrze znanych form pomocy – o czym świadczy treść art. 87 ust. 2 lit. a) traktatu WE – która winna zostać zgłoszona i zatwierdzona, tak jak wszystkie inne formy pomocy, i której potencjalnymi beneficjentami są beneficjenci pośredni.
- 178 Argument dotyczący naruszenia zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań należy zatem oddalić jako bezzasadny.
- 179 W drugiej kolejności, co się tyczy zarzucanego naruszenia zasady pewności prawa, należy stwierdzić, iż zasada ta wymaga, aby reguły i przepisy prawa były stosowane w sposób zrozumiały i precyzyjny oraz ma na celu zagwarantowanie przewidywalności sytuacji i stosunków prawnych powstających na gruncie prawa wspólnotowego (wyrok Sądu z dnia 15 września 2005 r. w sprawie C-199/03 Irlandia przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-8027, pkt 69).
- 180 Według skarżącej zasada ta została naruszona, gdyż, z jednej strony, trudne, a wręcz niemożliwe, jest określenie dokładnej wartości jednego z parametrów przedstawionej w zaskarżonej decyzji metody obliczania, a mianowicie przyrostu liczby widzów telewizji płatnej uzyskanego dzięki zastosowaniu zakwestionowanych przepisów, a, z drugiej strony, niezwykle trudne jest określenie wysokości kwoty pomocy oraz odsetek od tej kwoty.
- 181 Należy jednak przypomnieć, iż zgodnie z utrwalonym orzecznictwem żaden przepis prawa wspólnotowego nie wymaga od Komisji, aby przy nakazywaniu uzyskania zwrotu pomocy uznanej za niezgodną ze wspólnym rynkiem określała dokładną kwotę, która ma zostać odzyskana. Wystarczy, by decyzja Komisji zawierała wskazówki pozwalające adresatowi na samodzielne, bez nadmiernych trudności, ustalenie tej kwoty (wyroki Trybunału: z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie C-415/03 Komisja przeciwko Grecji, Zb.Orz. s. I-3875, pkt 39; z dnia 18 października 2007 r. w sprawie

C-441/06 Komisja przeciwko Francji, Zb.Orz. s. I-8887, pkt 29, i z dnia 14 lutego 2008 r. w sprawie C-419/06 Komisja przeciwko Grecji, niepublikowany w Zbiorze, pkt 44).

- 182 Ponadto, także zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, w braku przepisów wspólnotowych regulujących daną dziedzinę odzyskiwanie pomocy, która uznana została za niezgodną ze wspólnym rynkiem, powinno odbywać się zgodnie z przepisami prawa krajowego. Spory dotyczące tego odzyskiwania rozstrzygane są wyłącznie przez sądy krajowe [zob. wyrok Sądu z dnia 31 maja 2006 r. w sprawie T-354/99 Kuwait Petroleum (Niderland) przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-1475, pkt 68 i przytoczone tam orzecznictwo].
- 183 Należy wreszcie nadmienić, iż ciążący na państwie członkowskim obowiązek wyliczenia dokładnej kwoty pomocy, która podlega odzyskaniu, stanowi część wzajemnego zobowiązania Komisji i państw członkowskich do lojalnej współpracy we wprowadzaniu w życie postanowień traktatowych dotyczących pomocy państwa (ww. w pkt 69 wyrok w sprawie Niderlandy przeciwko Komisji, pkt 91).
- 184 W świetle orzecznictwa przywołanego w pkt 181–183 niniejszego wyroku zadaniem właściwego sądu krajowego jest rozstrzygnięcie kwestii wysokości pomocy państwa, której odzyskanie nakazała Komisja, po zwróceniu się do Trybunału – o ile zajdzie taka potrzeba – z pytaniem prejudycjalnym.
- 185 Wobec powyższego argument skarżącej dotyczący zarzucanego naruszenia zasady pewności prawa należy oddalić jako bezzasadny.
- 186 W świetle wniosków przedstawionych w pkt 178 i 185 powyżej, zarzut czwarty należy oddalić jako bezzasadny.
- 187 Ponieważ żaden z zarzutów podniesionych w uzasadnieniu niniejszej skargi nie jest zasadny, skargę tę należy oddalić w całości.

W przedmiocie kosztów

¹⁸⁸ Zgodnie z art. 87 § 2 regulaminu postępowania przed Sądem kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ skarżąca przegrała sprawę, należy – zgodnie z żądaniem Komisji i Sky Italia – obciążyć ją kosztami postępowania.

Z powyższych względów

SĄD (druga izba)

orzeka, co następuje:

- 1) **Skarga zostaje oddalona.**
- 2) **Mediaset SpA pokryje własne koszty, a także koszty poniesione przez Komisję Europejską i Sky Italia Srl.**

Pelikánová

Jürimäe

Soldevila Fragoso

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 15 czerwca 2010 r.

Podpisy

Spis treści

Okoliczności postania sporu	II - 2349
Przebieg postępowania i żądania stron	II - 2354
W przedmiocie dopuszczalności załącznika A.8 do skargi	II - 2355
Argumenty stron	II - 2355
Ocena Sądu	II - 2356
W przedmiocie dopuszczalności załączników do skargi nieprzetłumaczonych na język postępowania	II - 2358
Argumenty stron	II - 2358
Ocena Sądu	II - 2359
W przedmiocie zarzutów	II - 2361
W przedmiocie dopuszczalności zarzutu popełnienia oczywistego błędu w ocenie przy ustalaniu zakresu zastosowania art. 4 ust. 1 ustawy budżetowej na 2004 r.	II - 2362
Argumenty stron	II - 2362
Ocena Sądu	II - 2363
W przedmiocie zarzutu pierwszego dotyczącego naruszenia art. 87 ust. 1 WE	II - 2364
W przedmiocie drugiej części zarzutu pierwszego dotyczącej braku korzyści gospodarczej	II - 2364
— Argumenty stron	II - 2364
— Ocena Sądu	II - 2366

W przedmiocie pierwszej części zarzutu pierwszego dotyczącej pojęcia beneficjenta pośredniego	II - 2370
— Argumenty stron	II - 2370
— Ocena Sądu	II - 2372
W przedmiocie trzeciej części zarzutu pierwszego dotyczącej braku selektywnego charakteru zakwestionowanych przepisów	II - 2373
— Argumenty stron	II - 2373
— Ocena Sądu	II - 2374
W przedmiocie części czwartej zarzutu pierwszego, dotyczącej kwestii braku zakłócenia konkurencji	II - 2375
— Argumenty stron	II - 2375
— Ocena Sądu	II - 2379
W przedmiocie zarzutu drugiego dotyczącego oczywistego błędu w ocenie i oczywistego naruszenia prawa przy analizie zgodności zakwestionowanych przepisów ze wspólnym rynkiem w rozumieniu art. 87 ust. 3 lit. c) WE	II - 2383
W przedmiocie dopuszczalności argumentów przedstawionych w pkt 93 – 96 skargi	II - 2383
— Argumenty stron	II - 2383
— Ocena Sądu	II - 2384
W przedmiocie pierwszej części zarzutu drugiego, w ramach której skarżąca twierdzi, iż wniosek, że zakwestionowane przepisy nie stanowią środka zaradczego na zawadność rynku, obarczony jest błędem	II - 2385
— Argumenty stron	II - 2385
— Ocena Sądu	II - 2387
W przedmiocie części drugiej zarzutu drugiego, w ramach której skarżąca twierdzi, iż wniosek, że zakwestionowane przepisy nie są instrumentem koniecznym ani proporcjonalnym do zaradzenia zawadności rynku, obarczony jest błędem	II - 2389
— Argumenty stron	II - 2389
— Ocena Sądu	II - 2390
	II - 2407

W przedmiocie zarzutu trzeciego dotyczącego naruszenia art. 253 WE	II - 2391
Argumenty stron	II - 2391
Ocena Sądu	II - 2392
W przedmiocie zarzutu czwartego dotyczącego naruszenia art. 14 rozporządzenia nr 659/1999, a także zasad ochrony uzasadnionych oczekiwań oraz pewności prawa ...	II - 2398
Argumenty stron	II - 2398
Ocena Sądu	II - 2400
W przedmiocie kosztów	II - 2405